

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 64

jeseň 2024

príde znova

Áno, prídem skoro! Amen.

Áno, príd', Pane Ježišu!

Zjavenie 22:20

A Duch a nevesta hovoria: Príd'!
A ten, kto počuje, nech povie: Príd'!

Zjavenie 22:17

Tvoje meno Pane

Ó, Ježišu! Čo Tvoje meno
pre naše ucho krásy má,
kto zažil hriechov odpustenie,
ten drahšie meno nepozná.

V ňom všetka milosť otvára sa,
čo mohol Boh sťa človek dať,
len v ňom sa plný božský život
na zemi mohol ukázať.

V ňom zaznieva Tvoj život lásky
a strasť, čo znášal's v tichosti,
aj to, že v každom našom žiali
k nám Ty sa skláňaš z výsosti.

Ty, Pane, hriechu nepoznal si,
však pre nás hriechom si sa stal,
si hodný všetkej našej lásky,
si hodný vďaky, slávy, chvál

Pri lúbbom zvuku Tvojho mena
my v srdciach sa Ti koríme;
nad státisíce slávnejší si,
však z hriešnikov my prví sme.

M. Bowlyová

obsah

Nebezpečenstvo chamtivosti	2	Spasenie z viery – 5. časť	14
Veľkosť bláznovstva	4	Druhý príchod Pána Ježiša Krista – I ...	20
Uverili, ale neverili	7	Izrael v dejinách spásy – 9. časť	28
Dokonalý pokoj – báseň	13	Na podobu Ježiša – 4. časť	40

Neprehliadnite oznam na str. 44

Nebezpečenstvo chamtivosti

A ktosi zo zástupu mu povedal: Učiteľu, povedz môjmu bratovi, aby si rozdelil so mnou dedičstvo! Ale on mu povedal: Človeče, kto ma ustanovil za sudcu alebo za deliteľa nad vami? A povedal im: Hľad'te a chráňte sa lakomstva! Lebo keď má niekto hojnosť, zato jeho život nie je z jeho majetku. A povedal im aj podobenstvo a riekol: Ktoréhosi bohatého človeka zem hojne zarodila. A rozmýšľal v sebe a povedal: Čo urobím? Lebo nemám, kde by som zhromaždil svoju úrodu. A povedal: Toto spravím: zborím svoje stodoly a nastaviam väčších a zhromaždím tam všetky svoje plodiny a svoj majetok a poviem svojej duši: Dušo, máš mnoho majetku, zloženého na mnoho rokov; odpočívaj, jedz, pi a vesel' sa. A Boh mu povedal: Blázne, tejto noci požiadajú tvoju dušu od teba, a to, čo si nahotovil, čie bude? Tak je to s tým, kto si zhromažďuje poklady, a nie je bohatý v Bohu.

Lukáš 12:13-21

(citované podľa prekladu prof. Roháčka)

Ježiš práve kázal veľkému zástupu ľudí niektoré veľmi dôležité pravdy o súde, o realite neba a pekla, o dôsledkoch vyznania a zapretia Krista, o svedčení o ňom v časoch odporu. Zrazu prehovril nejaký muž zo zástupu a povedal: „Učiteľu, povedz môjmu bratovi, aby si rozdelil so mnou dedičstvo!“ Dá sa predpokladať, že keď tento muž počúval Ježiša, zapôsobila na neho autorita, s akou hovoril. Keď sa rozhlíadal okolo seba, videl, ako ľudia doslova visia na každom jeho slove. „Aké presvedčivé schopnosti má tento Ježiš!“ pomyslel si. „A hľa, aký je zaniatený pre spravodlivosť! Určite je ideálnym človekom na to, aby sa porozprával s mojím bratom o našom dedičstve.“ Zdá sa, že brat toho muža si všetko zobral pre seba, takže mu zostalo len málo alebo nič. Zaiste, tento muž Ježiš, ktorý bol zaniatený pre spravodlivosť, by mal súčiť s jeho situáciou a pomohol by mu získať to, čo právom považoval za svoje. Cítil, že musí za každú cenu hovoriť s Ježišom, aj

keby ho mal prerušiť v reči. A tak zvolal a predložil svoj prípad Pánovi.

Ale Ježišova odpoveď vôbec nebola taká, akú očakával alebo v akú dúfal, že bude počuť. Pri priamom rozhovore s tým mužom – hoci sa nazdávam, že ho mohli počuť aj všetci ostatní – povedal: „Človeče, kto ma ustanovil za sudcu alebo za deliteľa nad vami?“ Nechápme teraz zle, čo tu Ježiš hovorí. Nehovorí, že by sme sa nemali starať o nespravodlivosť, ktoré znášame zo strany iných. Ved' v Biblii, v Starom zákone Boh ustanovil systém spravodlivosti a ustanovil početné zákony pre svoj ľud, Židov, počnúc 10 prikázaniami. Keď sa nad tým zamyslíte, bolo by takmer nemožné prežiť v tomto svete, keby neexistovali súdy a súdny systém. Všetci by sme mali byť vďační Pánovi, že existujú, napriek všetkým ich nedostatkom.

Ak je teda spravodlivosť pre Pána taká dôležitá, čo bolo zlé na tom, že tento muž sa odvolával na spravodlivosť v súvislosti s rozdelením rodinného de-

dičstva? Ježiš spomína dve veci. Po prvé, nebol ustanovený za sudcu na riešenie prípadov, ako je tento. Bola mu daná oveľa väčšia a slávnejšia úloha, totiž hľadať a zachraňovať stratených hriešnikov, privádzať mužov a ženy späť k Bohu. Potom, čo tomuto mužovi vysvetlil, že nie je jeho úlohou vyriešiť konflikt medzi ním a jeho bratom, oslovil zástup s varovaním: *„Hľadte a chráňte sa lakomstva! Lebo keď má niekto hojnosť, zato jeho život nie je z jeho majetku.“* Očividne (a tým sa dostávame k druhému odôvodneniu Ježišovej odpovede) za prosbou tohto muža o spravodlivosť v otázke dedičstva bolo viac. Vo svetle Ježišových slov môžeme usúdiť, že nepotreboval zúfalo peniaze, ale viac mu záležalo na zbohatnutí. Inými slovami, bol motivovaný chamtivosťou. To ho viedlo k tomu, že prerušil Ježiša, keď učil o takých životne dôležitých otázkach, ako je nebo a peklo. Ten muž sa o tieto záležitosti nestaral, ale veľmi ho znepokojovalo dedičstvo – pravdepodobne to ovládalo jeho myšlienky, možno dokonca nemohol spávať v snahe vypracovať plán, ako sa dostať k týmto peniazom.

Zaujímalo by ma, či sme vinní v rovnakej veci. Možno existuje problém (alebo viac ako jeden), v súvislosti s ktorým by sme chceli získať Kristovu podporu alebo pomoc. Možno sme aj my utrpeli nejakú nespravodlivosť. Je možné, že sme v podobnej situácii ako muž z našej pasáže – nezískali sme spravodlivý podiel dedičstva. Možno nám zamestnávateľ nezaplatil alebo nám dostatočne nezaplatil, alebo nám odmietol zaplatiť odvody. Alebo sa môže stať, že niekto vykonáva rovnakú prácu ako my, ale je platený viac. Možno sme sa uchádzali o prácu a dostal

ju niekto, kto je menej kvalifikovaný, možno preto, že mal známosti. Možno sme sa stali obeťami podvodu alebo nám niekto dal sľub a nedodrжал ho. Nech už je naša situácia akákoľvek, kto z nás nikdy nepocítil odpor voči niekomu, o kom si myslíme, že sa k nám správal zle alebo nespravodlivo?

Ale predtým, ako sa odvoláme na Pána a požiadame ho, aby zasiahol, mali by sme preskúmať svoje srdcia, aby sme preverili svoje skutočné motívy. Začala táto osobná záležitosť, ktorá nás tak veľmi trápi, či je už finančná alebo iná, dominovať v našich myšlienkach do takej miery, že väčšie problémy života boli zatlačené do úzadia? Zaoberáme sa natoľko vyriešením tejto situácie, že otázky večnosti sú zabudnuté alebo sú pre nás menej dôležité? Sme takí pohltení nespravodlivosťou, ktorú sme utrpeli, že sme stratili zo zreteľa oveľa dôležitejšie skutočnosti budúceho súdu a toho, kde strávime večnosť (v nebi alebo v pekle)? Priatelia, nikto z nás nemá rád, keď sa s ním zaobchádza nespravodlivo, ale môžem vám zaručiť, že to pre vás nebude znamenať nič, keď budete v posledný deň stáť pred Božím súdom.

Priatelia, musíme si ujasniť priority a najprv hľadať jeho kráľovstvo. Ježiš neprišiel na zem žiť a zomrieť preto, aby urovnal tieto drobné konflikty medzi ľuďmi, ale aby nás zmieril s Bohom! A keď hovoríme o motívoch, sme si istí, že nám ide len o nápravu krivdy? Nie je pravda, že až príliš často je v pozadí iný motív – chamtivosť alebo pýcha? Sme chudobní? Možno sme. Umierame od hladu? Pravdepodobne nie. Nie je to tak, že zvyčajne nie sme spokojní s tým, že máme dosť na živobytie, ale chceme stále viac? Ježiš

v predchádzajúcich veršoch prisľúbil, že Otec uspokojí všetky potreby tých, ktorí mu dôverujú, rovnako ako uspokojuje potreby vrabcov na poliach. Prečo nie sme spokojní s tým, že máme dostatočné zdroje? Nie je to kvôli chamtivosti?

Drahý priateľu, žiadaš si spravodlivosť pre seba? Potom vedz, že prichádza deň, keď sám Boh bude požadovať, aby bola vykonaná spravodlivosť, pretože je dokonalým Sudcom. V ten deň sa nebudeš obzerat' okolo seba a obviňovať ostatných. Naopak, Boží reflektor bude nasmerovaný na teba, keď sa ti bude prehrávať celý tvoj život. Nebudeš sa mať kam skryť, pretože všetky tvoje hriechne myšlienky, slová a skutky vyjdú najavo. „Ale“ môžeš namietat', „nie je Boh milosrdný?“ Áno, je, a toto milosrdenstvo sa slávne prejavilo v Betleheme, kde sa Boh stal človekom,

a na Golgote, kde bol Bohočlovek usmrtený za hriešnikov. To dáva do tieňa všetky nespravodlivosti, ktoré môžeme utrpieť. Ale práve tam na Golgote možno nájsť milosrdenstvo. Ježiš zomrel za všetku našu hriechnu chamtivosť a sebeckosť. Ale toto milosrdenstvo musíš hľadať TERAZ, pretože po smrti bude príliš neskoro. Musíš ísť k Pánovi, činiť pokánie zo všetkých svojich hriechov a vložiť svoju vieru iba v Ježiša Krista.

Môj priateľ, nepozerať sa stále dookola na druhých a na krivdy, ktoré ti spôsobili. Radšej sa pozri na seba a na krivdy, ktoré si spáchal pred Bohom a myslí na súd, ktorý ťa čaká. Obráť sa k Bohu všetkého milosrdenstva, čiň pokánie a ver v Spasiteľa. Potom spoznáš plné odpustenie a budeš mať úžasnú istotu večného života v nebi.

Michael Steedman

Velkosť bláznovstva

Ako vidíte, toto zamyslenie nesie názov „Velkosť bláznovstva“. Zaujímalo by ma, čo si o tom myslíte. Som si istý, že každý z nás môže uviesť nejaké príklady ľudskej hlúposti, no príbeh, ktorý Pán Ježiš opisuje v tomto podobenstve, bije do očí. Čo je však skutočne znepokojujúce je, že správanie osoby opísanej v tomto príbehu je v našej spoločnosti v dnešných dňoch veľmi bežné.

Povedal mu ktosi zo zástupu: Majstre, povedz môjmu bratovi, aby si podielil so mnou dedičstvo! On mu však riekol: Človeče, kto ma ustanovil za sudcu alebo za deliča medzi vami? I riekol im: Dajte si pozor a varujte sa akéhokoľvek lakomstva, lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní jeho majetku. Nato im povedal toto podobenstvo: Bohatému človeku prinieslo pole hojnú úrodu. Premýšľal teda a povedal si: Čo urobím? Lebo nemám si kde zhromaždiť úrodu. A povedal: Toto urobím: zborím si stodoly, postavím väčšie a tam si zhromažďím všetko obilie a všetko, čo mám. Potom si povieť duši: Duša, máš dost' všetkého na mnoho rokov; odpočívaj, jedz, pi, vesel' sa! Ale Boh mu riekol: Blázon, tejto noci požiadajú tvoj život od teba; a čo si pripravil, komu to zostane?

Tak bude s tým, kto si zhromažďuje poklady, a nie je bohatý v Bohu.

Lukáš 12:13-21

(citované podľa prekladu ECAV)

V predošlom Zamyslení (strana 2) sme skúmali otázku chamtivosti vo svetle slov verša 15, kde Pán hovorí: „*Dajte si pozor a varujte sa akéhokoľvek lakomstva.*“ (Lukáš 12:15) A hneď po týchto slovách pokračuje hovoriac: „*Lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní jeho majetku.*“ Aby vysvetlil tento princíp, začal Pán rozprávať toto podobenstvo –, ktoré je mimochodom dnes rovnako aktuálne, ako keď bolo prvýkrát rozprávané pred 2 000 rokmi. Tu sú najdôležitejšie body udalostí. Jeden rok sa bohatému statkárovi alebo roľníkovi urodila bohatá úroda; bola taká veľká, že jeho stodoly neboli dostatočne veľké na všetko obilie, a tak začal uvažovať, čo by mal urobiť. Rozhodol sa, že svoje stodoly zbúra a postaví väčšie. Zdôvodnil to tým, že tak bude mať potom dostatok uložených zásob na veľa nasledujúcich rokov. Takto by si mohol naplno slobodne užívať, oddávať sa všetkým slastiam života bez akýchkoľvek obáv o budúcnosť.

Koľko je dnes takýchto ľudí! Sú ambiciózni, chcú si zarobiť a mať veľké bohatstvo. Sú ochotní podstúpiť veľké obete, len aby dosiahli svoj cieľ. Niekedy sa im to aj podarí. Ich obchod prekvitá, zarábajú kopec peňazí, ktoré potom môžu použiť na nákup nehnuteľností a takmer čohokoľvek ďalšieho, čo chcú, a zároveň sa venovať všetkým svojim vášňam. Nezabúdajme, že tiež dbajú na to, aby mali dostatok úspor uložených pre budúcnosť. Aby som použil jazyk podobenstva: „Ich stodoly sú plné.“ Možno si niektorí z mojich čitateľov myslia: „Dobré pre nich. Tvrdo pracovali na dosiahnutie svojich cieľov a mali aj trochu šťastia. Nuž, nech sa im darí.“ Veľa ľudí obdivuje človeka, ktorý sa vypracoval od

nuly, ktorý si vo svete razí cestu ťažkým úsilím a chytrým, lišiackym rozhodovaním. Mnohí takýmto ľuďom nepochybne závidia a radi by boli v ich koži.

To však nebol koniec príbehu. Vo všetkých svojich myšlienkach a úvahách tento statkár urobil jednu osudovú chybu. Pre každého, kto podobenstvo pozorne číta, vyniká, vyvstáva jedna vec: použitie zámen „ja“ a „môj“. Päťkrát tam používa slovo „ja“ a štyrikrát slovo „môj“. „*Čo urobím (ja)? Lebo nemám si (ja) kde zhromaždiť (moju) úrodu.*“ A on povedal: „*Toto (ja) urobím: zborím si (ja) (moje) stodoly, postavím (ja) väčšie a tam si (ja) zhromaždím všetko (moje) obilie a všetko (moje), čo mám.*“ Ten muž bol úplne pohltený sám sebou, ani v najmenšom mu nezáležalo na iných ľuďoch. Bol to bohatý muž a teraz bol odhodlaný užívať si svoje obrovské bohatstvo. Vôbec ho nezaujímali potreby iných. Ale čo je najhoršie, vôbec sa nestaral o Boha a o to, čo by od neho Boh mohol požadovať. Boh do jeho výpočtov ani len nevstúpil. A čo mu povedal Boh, ktorého odignoroval? Povedal mu: „Blázon!“

Prečo ale bol tento muž taký blázon? Pretože úplne zabudol na svoju vlastnú smrteľnosť. To bola jeho osudová chyba. Všetky jeho výpočty vychádzali z predpokladu, že má pred sebou mnoho rokov života, v ktorých môže relaxovať a užívať si svoje bohatstvo. Ale netušil, že práve v tú noc zomrie a bude sa od neho vyžadovať jeho duša. Vôbec na to nebol pripravený. Žil, akoby nikdy nemal zomrieť, ako keby neexistoval žiadny budúci súd, kde ho bude jeho Stvoriteľ volať na zodpovednosť. A čo sa malo stať so všetkým bohatstvom, ktoré nazhromaždil? Nemohlo ísť s ním

až za hrob; bolo predurčené ísť k iným. Ježišove záverečné slová nás varujú, že toto podobenstvo má oveľa širšiu platnosť, pretože hovorí: „Tak bude s tým, kto si zhromažďuje poklady, a nie je bohatý v Bohu.“ Slovo, ktoré by sme dnes použili na označenie tohto typu ľudí, je výraz „materialista“. Materialista je niekto, kto žije svoj život na fyzickej, materiálnej rovine, ale nie na duchovnej. Rovnako ako muž v podobenstve, myslí len na tento život a na to, ako si môže čo najviac zabezpečiť pohodlie a cítiť sa šťastne. Správa sa, akoby mal len telo, ale žiadnu večnú dušu.

Chceme upozorniť na dva dôležité body. Po prvé, môžete byť materialista a súčasne byť aj nábožný; je možné žiť pre materiálne veci, a pritom veriť Bohu. Zásadná otázka je: K čomu alebo ku komu lipne vaše srdce? Je preplnené vecami tohto sveta, alebo je vašou prvoradou túžbou páčiť sa Pánovi? Byť materialistom napriek tomu, že veríte v Boha a prijímate to, čo o ňom učí Biblia alebo vaša cirkev, v podstate znamená byť praktizujúcim ateistom. Viete, môžete byť veriaci slovom a presvedčením, ale ateistom v praxi. Čiže, či už ste bohatí alebo chudobní, nábožní alebo nenábožní, ak ste materialistom, ste ako muž v podobenstve –, pretože ste so všetkými svojimi účelmi a zámermi vylúčili Boha zo svojho života a odsunuli ho na miesto druhoradého významu v porovnaní s hmotným majetkom. Ak je to tak, Ježiš hovorí aj vám: „Blázon!“

Druhý bod, ktorý chceme spomenúť, je tento: „Nikdy nezabudnite, že ste smrteľný a že jedného dňa, možno skôr, než si myslíte, bude od vás váš život vyžiadaný. Pamätajte, že čokoľvek, čo

na tomto svete máte, budete musieť po smrti zanechať. Potom budete musieť v súdny deň čeliť Bohu bez toho, aby ste mu predložili niečo iné ako svoje hriechy, a potom sa budete musieť priznať, že ste v podstate žili svoj život pre seba, pričom ste ignorovali spravodlivé nároky, ktoré na vás Boh má.

Ale aká je teda alternatíva? Opäť sú tu Ježišove záverečné slová: „Tak bude s tým, kto si zhromažďuje poklady, a nie je bohatý v Bohu.“ Čo to ale znamená byť bohatý v Bohu? Znamená to dať ho na prvé miesto vo svojom živote. Znamená to žiť tak, aby ste sa mu páčili. Ale predovšetkým to znamená prijať do svojho srdca a života jeho najväčší dar svetu, dar jeho jediného Syna, Pána Ježiša Krista. Všetko, čo máme, vrátane nášho hmotného majetku, pochádza od Boha a malo by sa prijímať s vrúcnu a úprimnou vďakou. Žiť pre Božie dary a obracať sa chrptom k Darcovi je modlárstvo a voči Bohu hlboko urážlivé. No najväčšou urážkou zo všetkých je odmietat' Ježiša Krista tým, že odmietame činiť pokánie zo svojich hriechov a odmietame ho prijať do svojich životov ako svojho Spasiteľa a Pána.

Nuž, priatelia moji. Žili ste doteraz ako materialisti a praktickí ateisti? Žili ste len pre seba? Žili ste tak, akoby ste nikdy nemali zomrieť? Nedarí sa vám prejavovať skutočnú vďačnosť Bohu za všetku jeho dobrotu, najmä tým, že ste neprijali dar jeho Syna a odmietli prísť k nemu osobne pre spásu? Ak áno, teraz je čas činiť pokánie a prijať Spasiteľa, pretože, kto vie? Práve túto noc sa od vás môže vyžadovať vaša duša – a potom už bude neskoro.

Michael Steedman

Uverili, ale neverili

Vlastnosti spasiteľnej viery

Úvod

Je životne dôležité správne rozumieť tomu, čo je to viera, pretože spasenie (odpustenie, ospravedlnenie, vykúpenie, nové narodenie) a dar večného života je z viery samotnej. Obzvlášť dôležité je porozumieť, ako Písmo pracuje s pojmom „uveriť“. Nemôžeme si nevšimnúť, že nie každé uverenie v Božom slove má za výsledok spásu. Písmo pozná aj také uverenie, ktorého výsledkom nie je spasenie z viery. Len uverenie, ktorého výsledkom je spasiteľná viera, prináša človeku spásu. Akokoľvek čudným sa to môže javiť, existuje aj uverenie, ktorého výsledkom nie je spasiteľná viera. Na príklady takéhoto uverenia a životné situácie ľudí, ktorých sa to týka, sa pozrieme podrobnejšie.

Uverenie

Jadrom evanjelia spasenia z milosti je skutočnosť, že spása je z viery samotnej. O tejto skutočnosti sme v časopise *Solás* písali už veľa, podrobne a do hĺbky. Božie slovo sa o *spasení z viery* často vyjadruje cez *uverenie v evanjelium*: „*Ten, kto uverí a pokrstí sa, bude spasený; a kto neuverí, bude odsúdený*“ (Marek 16:16). Aj Ján Krstiteľ vydal svedectvo, aby ľudia činili pokánie a uverili v Pána Ježiša ako Spasiteľa: „*Ten (Ján Krstiteľ) prišiel na svedectvo, aby svedčil o tom svetle, aby všetci uverili skrze neho*“ (Ján 1:7).

Pán Ježiš, vtelený Boží Syn, počas svojej služby tu na zemi vydával o sebe svedectvo ako slovom, tak aj skutkom,

že On je ten Kristus (Mesiáš, pomazaný), skrze ktorého je spása a večný život. Vyučoval a činil divy a zázraky. Mnohí uverili v neho pre jeho slovo a pre zázračné skutky, ktoré konal. Keď sa Pán Ježiš modlil k svojmu Otcovi (Ján 17. kapitola), tak tých, ktorí ho prijali, opisuje ako tých, ktorí uverili: „... *lebo slová, ktoré si mi dal, dal som im, a oni prijali a poznali v pravde, že som vyšiel od teba, a uverili, že si ma ty poslal*“ (Ján 17:8). V tejto modlitbe sa Pán Ježiš prihovára za učeníkov, ktorí v neho uverili. Prihovára sa, aby ich Boh Otec posvätil v pravde a zachoval. A neprihovára sa len za nich, ale aj za tých, ktorí majú uveriť v budúcnosti skrze slovo svedectva uverivších učeníkov: „*Ale neprosím len za týchto, ale aj za tých, ktorí majú skrze ich slovo uveriť vo mňa*“ (Ján 17:20). To znamená, že aj po tom, ako skončí zemska služba Pána Ježiša v tele, spasenie bude skrze uverenie v zvestované slovo evanjelia, uverenie v ukrižovaného a vzkrieseného Ježiša Krista.

Už aj počas zemskej služby Pána Ježiša bolo zrejmé, že pre spásu nestačí uverenie v zmysle intelektuálneho (rozumového) presvedčenia o pravde. Pán Ježiš vyzýval uverivších, aby ho nasledovali. Išlo teda o uverenie, ktoré viedlo k zásadnej premene života. Takej premene, po ktorej človek už nežije sám sebe, ale žije a slúži Bohu. Zo 17. kapitoly Jána, čiže z modlitby Pána Ježiša, je zrejmé, že pre spásu nestačí uverenie, ktoré je len dočasné. Pán Ježiš sa modlí

za uverivších, aby ich Otec zachoval posvätených v pravde. To znamená, že pre spásu je potrebné uverenie, ktoré vedie k viere v pravdu evanjelia, ktorá to viera vytrvá až do samého konca.

Po ukrižovaní a vzkriesení Pána Ježiša vydávali učeníci svedectvo o ňom a mnohí uverili: „*Ale mnohí z tých, ktorí počuli slovo, uverili, a narástol počet mužov tak asi na päťtisíc*“ (Skutky 4:4). Celá kniha Skutkov je plná výpovedí o tých, „ktorí uverili“.

To, čo v týchto veršoch o „uverení“ je len skryté, nie rozvinuté naplno, je, že na spasenie nie je dostatočné akékoľvek uverenie. Uverenie, ktoré je len dočasné, ktoré nesplodí živú vieru, ktorá Boha miluje, poslúcha a vytrvá za každých okolností až do konca, spásu priniesť nemôže. Toto nie je zjavné z veršov, ktoré hovoria o uverení. Je to zjavné až z kontextu novozákonného Písma, z plnšieho vyučovania o vlastnostiach a charaktere spasiteľnej viery.

Písmo sa aj o ospravedlnení vyjadruje spôsobom, že je skrze *uverenie*: „*Lebo veď čo hovorí Písmo? A Abrahám uveril Bohu, a bolo mu to počítané za spravodlivosť*“ (Rímskym 4:3, pozri aj Galatským 2:16 a 3:6). Aj na iných miestach Božie slovo hovorí, že Abrahám dostal zaslúbenia preto, lebo „uveril“ Bohu (Rímskym 4:17-18). Avšak opäť zo širšieho kontextu aj starozákonných písem je zrejmé, že k ospravedlneniu nevedie jednorazové dočasné uverenie, ale živá viera, ktorá zotrúva a premáha ťažkosti a problémy časného života, ktorá Boha miluje a poslúcha. Vidíme to aj v prípade Abraháma. Aby to bolo zjavné, Boh podrobil Abraháma skúške. Žiadal od neho, aby obetoval

svojho syna, toho podľa zaslúbenia. Abrahám bol poslušný a šiel túto Božiu požiadavku splniť. Keď bola Abrahámová poslušnosť dokázaná, Boh ho zastavil a namiesto Izáka bol obetovaný baránok. A práve vďaka skutkom preukázanej a potvrdenej poslušnosti Abrahámovej viery vyhlásil Boh o Abrahámovi, že je poslušný (1. Mojžišova 22:12 v kontexte celej kapitoly). Boh však vidí do srdca človeka, poznal charakter „uverenia“ Abraháma už na počiatku, keď mu započítal uverenie za spravodlivosť (1. Mojžišova 15:6). Už vtedy Boh vedel, že ide o uverenie, výsledkom ktorého bude Abrahámová vernosť a poslušnosť. Svetu a ľuďom bol však charakter Abrahámovej viery (jeho uverenie Bohu) zjavný až cez Abrahámove skutky, cez Abrahámov život.

Písmo aj o spásе hovorí priamo, že je na základe uverenia: „*Lebo keď vyznáš Pána Ježiša svojimi ústami a uveríš vo svojom srdci, že ho Boh vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený*“ (Rímskym 10:9). Vo svetle toho, čo sme povedali vyššie o Abrahámovi a o modlitbe Pána Ježiša, by sme už mali rozumieť, že nejde o uverenie len v zmysle intelektuálneho presvedčenia či dočasného postoja, ale o uverenie, ktoré vierou mení človeka tak, že ho obracia k Bohu.

Spasiteľné uverenie je pevne spojené s poslušnosťou viery, poslúchaním Boha. Písmo prepája uverenie s poslušnosťou (Rímskym 10:16): „*Ale nie všetci poslúchli evanjelium. Lebo Izaiáš hovorí: Pane, kto uveril našej zvesti?*“ Vzťah viery (či uverenia) a poslušnosti plynúcej zo spasiteľnej viery je zrejmý aj z učenia samotného Pána: „*Kto verí*

v Syna, má večný život; ale kto nie je vo viere poslušný Synovi, neuzrie života, ale hnev Boží zostáva na ňom“ (Ján 3:36).

Uverenie, ktoré nevedie k viere, ktorá vytrvá až do konca, nazýva Písmo „uverením nadarmo“ (1. Korintským 15:2). Uverenie nadarmo neprinesie človeku spásu. To, že spasiteľná viera je vierou živou, ktorá prináša ovocie, a je vierou, ktorá zotrúva až do konca, je zrejme najmä z podobenstva o rozšieváčovi. Tu je vysvetlený vzťah uverenia počutému slovu evanjelia k charakteru viery a k premenenému životu na príklade štyroch druhov pôdy (pozri aj sériu článkov o bezpečnosti spasenia¹⁾).

Podobne ako o ospravedlnení, aj o zapečatení Duchom platí, že je z uverenia: „... v ktorom aj vy počujúc slovo pravdy, evanjelium svojho spasenia, v ktorom aj, uveriac, zapečatení ste Svätým Duchom zaslúbenia“ (Efezským 1:13). Opäť platí, že nejde o akékoľvek uverenie, ale o uverenie, ktoré plodí trvácnu živú (spasiteľnú) vieru. Podobne to platí aj o vojdení do odpočinku skrze uverenie (Židom 4:3).

Uverili, ale v konečnom dôsledku neverili

Žalm 106 reflektuje nad tým, aký bol Boží ľud, ktorý Hospodin (Jahve) vyviedol mocou a zázrakmi z otroctva v Egypte. Uverili v neho pre tie veľké moci, divy a zázraky. V svojho Boha uverili pre skúsenosť, že prešli suchou nohou cez Červené more, a keď sa o to isté pokúsilo egyptské vojsko, more sa zavrelo a Egypťania zahynuli. Ale aké to bolo uverenie? Božie slovo dáva izraelskému národu takéto svedectvo: „*Hrešili sme aj so svojimi otcami; prevrátené sme*

robili; páchali sme bezbožnosť. Naši otcovia v Egypte neporozumeli tvojim divom a nezmúdreli z nich; nepamätali na tvoju mnohú milosť, ale sa protivili pri mori, v Červenom mori“ (Žalm 106:6-7).

Napriek tomu bol Boh k nim ľútoslivý, nie pre nich samých, ale pre svoje meno ich opäť zachránil: „*Avšak ich zachránil pre svoje meno, aby dal znat' svoju hrdinskú silu. Okrúkol Červené more, a vyschlo, a previedol ich morskými hlbínami ako púšťou. A zachránil ich z ruky toho, ktorý ich nenávidel, a vyprostil ich z ruky nepriateľa. A tak pokryli vody ich protivníkov; nezostal z nich ani jeden“ (106:8-11).* A tu je to kľúčové miesto pre porozumenie uverenia, ktorá je nadarmo. Písmo hovorí, že Izraelskí po skúsenosti s Červeným morom „uverili“: „*A hoci aj uverili jeho slovám a spievali jeho chválu...“ (Žalmy 106:12).* Aké to bolo uverenie? Čo bolo výsledkom tohto uverenia? Aká premena srdca? Aký život? Výsledkom bola nevera, neposlušnosť, reptanie: „... *rýchle zabudli jeho skutky a nečakali na jeho radu“ (Žalmy 106:13).* Ich následný život charakterizovala zlá žiadosť (106:14-15), závišť (106:16-18), modloslužba (106:19-20), odpadnutie od Boha: „*Zabudli na silného Boha, svojho spasiteľa, ktorý činil veľké veci v Egypte, divy v zemi Chámovej, strašné veci neslýchané pri Červenom mori“ (106:21-22).*

Výsledkom toho bolo, že Boh sa rozhodol zahladať ich na večnú záhubu. Avšak kvôli prostredníkovi Mojžišovi sa nad nimi opäť zľutoval: „*Preto povedal, že ich zahladá, čo by aj bol urobil, keby nebol Mojžiš, jeho vyvolený, stal do trhliny pred neho, aby odvrátil jeho rozpalený hnev, aby nezahubil“ (106:23).*

Poučili sa z tejto skúsenosti? Učinili pokánie a nápravu? Vrátili sa k Bohu? Nie! Neverili Božiemu plánu, neverili Božiemu zaslúbeniu o zaslúbenej vlasti: „*Potom zase opovrhli želanou zemou; neverili jeho slovu*“ (106:24). Reptali a boli Bohu neposlušní (verš 25). Ich srdce zostalo v Egypte, v zemi ich útlaku a otroctva. A kvôli čomu? Kvôli čiastočnému a dočasnému hriešnemu zemskému pôžitku.

Miera ich nevery, neposlušnosti a hriechu dosiahla takú úroveň, že Boh sa rozhodol nadobro (definitívne) ich zahadiť na záhubu: „*Vtedy pozdvihol svoju ruku na nich, aby učinil to, žeby popadali na púšti*“ (Žalmy 106:26). Na túto udalosť a skutočnosť sa odkazuje aj Božie slovo v spisoch Novej zmluvy: „... *preto som zanevrel na to pokolenie a riekol som: Vždycky blúdia srdcom. A oni nepoznali mojich ciest, takže som prisahal vo svojom hneve: Nevojdú do môjho odpočinku!*“ (Židom 3:10-11). Napriek tomu, že pri Červenom mori „uverili“ a spievali Bohu pieseň (chválili ho piesňou), nevošli do Božieho odpočinku, čo znamená, že neboli spasení. Bolo to preto, že „nepoznali Božie cesty“, čo znamená, že Bohu neverili. Máme tu príklad množstva ľudí, ktorým sa Boh dával poznať, viedol ich, oni mu v istom momente dočasne uverili, ale svojím životom preukázali, že mu v skutočnosti nikdy neverili. Ich uverenie pri Červenom mori nevedlo k spasiteľnej viere a zmene života. Ich uverenie im neprinieslo spásu. Celý čas v nich bolo zlé a neverné srdce, ktoré odstupuje od živého Boha (Židom 3:12). Celý čas boli zatvrdení zvodom hriechu (Židom 3:13). Ich uverenie pri Červenom

mori nesplodilo vernosť, ktorá by bola vydržala až do konca (Židom 3:14). Ich uverenie pri Červenom mori neznamená spasiteľné uverenie, nevedlo k spasiteľnej viere (Židom 3:17-19). V konečnom dôsledku aj im bolo zvestované evanjelium, avšak na ich strane sa evanjelium nestretlo s vierou: „*Lebo aj nám sa zvestovalo evanjelium ako aj tamtým. Ale tamtým neosožilo slovo zvesti, pretože sa nezmiešalo s vierou tých, ktorí počuli*“ (Židom 4:2).

Ešte o udalostiach pri Červenom mori

Boh vyviedol svoj ľud z otroctva v Egypte veľkými mocami, divmi a zázrakmi. Izraelskí boli svedkami takých divov a zázrakov ako žiaden národ na zemi. Osobne mohli zažiť, že Boh je živý a je s nimi. Božia prítomnosť bola uprostred nich (oblakový a ohnivý stĺp). Boh im aj oznámil, že ich vyviedol z Egypta, aby boli slobodným národom, aby boli oddeleným Božím ľudom, ktorý slúži svojmu Bohu. Potom Boh dal (znovu zatvrdil faraónovi srdce), aby kráľ so svojím vojskom prenasledoval ľud. Izraelských dostihli Egyptania pri Červenom mori. Toto bol čas, keď mal izraelský ľud preukázať vieru v svojho Boha. Ako sa zachovali?

„*A keď sa priblížil faraón, pozdvihli synovia Izraelovi svoje oči, a hľa, Egyptania sa rušia za nimi, a báli sa veľmi, a kričali synovia Izraelovi k Hospodínovi. A povedali Mojžišovi: Či preto, že nebolo dosť hrobov v Egypte, vzal si nás preč, aby sme pomreli na púšti? Čo si nám to urobil, že si nás vyviedol z Egypta!? Či nie je toto to, čo sme ti hovorili v Egypte vraviac: Nechaj nás, nech slúžime Egyptanom; lebo lepšie by nám bolo*

bývalo slúžiť Egyptanom, než aby sme pomreli na púšti“ (2. Mojžišova 14:10-12). Toto nie je prejav viery. Naopak, je to prejav hrubej nevery. Naozaj si ľud myslel, že Boh ich zázrakmi a mocami vyviedol z Egypta na to, aby zahynuli na púšti rukou Egyptanov? Viera sa aj v čase prenasledovania prejaví ako viera v Boží plán, v Božie zámery, v Božie sľuby. Pre vieru je charakteristická dôvera v Pána aj v čase nebezpečenstva. Ľud (stále hovoríme o väčšine z nich, nie o všetkých jednotlivcoch) preukázal, že ani po všetkom tom, čo Boh pre nich vykonal v Egypte, Bohu neveria, nemajú vieru.

Mojžiš, ako Boží prostredník, im dodával vieru a povzbudenie: „A Mojžiš povedal ľudu: Nebojte sa! Stojte a vidzte spasenie Hospodinovo, ktoré vám učiní dnes, lebo Egyptanov, ktorých vidíte dnes, neuvidíte nikdy viacej až na veky. Hospodin bude bojovať za vás, a vy budete mlčať“ (14:13-14). Následne sa udiali udalosti, ktoré zhrňme tým, že Hospodin nadprirodzene previedol svoj ľud cez Červené more a Egyptanov v mori zahubil: „Toho dňa zachránil Hospodin Izraela vyslobodiac ho z ruky Egyptanov. A Izrael videl Egyptanov mŕtvych na brehu mora“ (14:30). Aká bola reakcia Izraelských na túto veľkú zázračnú záchranu? Takáto: „A keď videl Izrael tú veľkú ruku mocnú, to, čo učinil Hospodin na Egyptanoch, bál sa ľud Hospodina a verili Hospodinovi i Mojžišovi, jeho služobníkovi“ (14:31). Dokonca spievali Bohu pieseň, v ktorej vyznávali: „Mojou silou a mojou piesňou je Hospodin, a stal sa mi spasením“ (15:2) a aj: „... vo svojej milosti viedol si ľud, ktorý si vykúpil. Pozvoľne ho vedieš vo svojej

sile k príbytku svojej svätosti“ (15:13). To znie dobre. Presne takúto reakciu by sme od Božieho ľudu očakávali. To znie ako odpoveď viery. Je napísané, že „ľud sa bál Hospodina a verili Hospodinovi aj Mojžišovi“. Problém je len v tom, že v tomto predsavzatí viery nevydržali dlho, nevytrvali. Túto vieru opustili. Potvrdilo sa to rýchle ich následným konaním, ich skutkami aj slovami. Už o tri dni neskôr, ako šli púšťou a nemali čo piť, keď prišli k horkým vodám Mary, ľud zase reptal. A takto to išlo s nimi stále a dookola.

Toto ich „verenie Hospodinovi“ je taký druh viery, ktorý Božie slovo opisuje v podobenstve o rozsievачovi v súvislosti s druhou pôdou: „... ktorí, keď počujú slovo, hneď ho s radosťou berú, lež nemajú v sebe koreňa, ale sú dočasní; a potom, keď nastane súženie alebo prenasledovanie pre slovo, hneď sa horšia“ (Marek 4:16), pozri aj: „A tí na skale sú takí, ktorí, keď počujú, prijímajú slovo s radosťou, ale tí nemajú koreňa, ktorí veria do času a v čas pokušenia odpadajú“ (Lukáš 8:13). Obrazne povedané, uverenie tých, ktorí sú druhou pôdou, je „viera, ktorá vyschla“, či „dočasná viera“. Sú to takí, ktorí veria do času a potom definitívne odpadnú. Podobne sú na tom tí, ktorí sú treťou pôdou. Tí majú „vieru, ktorá bola udusená“. V oboch prípadoch ide o uverenie, ktoré splodí len povrchnú, dočasnú vieru, ktorá nemôže spasiť.

Na naše poučenie – výstražný príklad

To, že sa tým pobitým na púšti zvestovalo evanjelium (Židom 4:2), je vysvetlené v 1. liste Korintským: „Lebo nechcem, aby ste nevedeli, bratia, že všetci naši

otcovia boli pod oblakom a všetci prešli cez more a všetci boli pokrstení v Mojžiša v oblaku a v mori a všetci jedli ten istý duchovný pokrm a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá išla za nimi, a tou skalou bol Kristus“ (10:1-4). Nič z toho im (väčšine z nich) však neosožilo, pretože sa to na ich strane (u väčšiny z nich) nestretlo s vierou: „Ale vo väčšine z nich sa nezaľúbilo Bohu, lebo boli pobití a rozmetaní na púšti“ (1. Korinským 10:5).

Božie slovo nám však tieto dejinné udalosti dnes predkladá ako výstražný príklad: *„A to všetko sa nám stalo výstražným príkladom nato, aby sme neboli žiadostiví zlého, ako aj oni žiadali. Ani nebuďte modlármi ako niektorí z nich, ako je napísané: Posadil sa ľud jesť a piť, a vstali, aby sa hrali. Ani nesmilnime, ako niektorí z nich smilnili, a padlo ich v jeden deň dvadsaťtisíc. Ani nepokúšajme Krista, ako tiež niektorí z nich pokúšali a pohynuli od hadov. Ani nerepcite, ako niektorí z nich reptali a zhylni od zhubcu“ (10:6-10). Prečo je to napísané pre nás ako výstražný príklad? Pretože jedno uverenie raz v živote a verbálne vyznanie ku spásu nestačí. To uverenie musí byť hlboké a skutočné, také, ktoré splodí trvácnu vieru a nový život v posvätení a spravodlivosti. Boh tieto dejinné udalosti používa na to, aby boli prostriedkom nášho zachovania, aby sme vytrvali vo viere až do samého konca: *„A toto všetko sa dialo tamtým predobrazne, a je napísané na naše na-**

pomenutie, ku ktorým došli konce vekov“ (1. Korinským 10:11).

Záver

Nie každé uverenie vedie k ospravedlneniu, zapečateniu Duchom a k spásu. Existuje aj uverenie, ktoré je nadarmo, výsledkom ktorého je večné zahynutie preč od tvári Pánovej. Len uverenie, ktoré splodí vieru, ktorá je živá, ktorá miluje a poslúcha Boha, ktorá donáša ovocie spravodlivosti a posvätenia, ktorá vytrvá až do konca, je spasiteľným uverením. Nie je to tak, že tí, ktorí uverili nadarmo, boli pri uverení spasení a neskôr spásu stratili. Ich uverenie bolo plytké, povrchné, „daromné“. Neprinieslo dočasnú spásu. Dočasná spása v zmysle „dočasného vlastníctva večného života“ neexistuje. Neexistuje ani dočasné ospravedlnenie. Neexistuje ani dočasné zapečatenie Duchom, dočasné nové stvorenie (v zmysle znovuzrodenia a dočasného nového človeka). Existuje len dočasná viera! Tí pobití na púšti spasení nikdy neboli. Ochutnali len záchranu od Egyptanov v rámci časného života. Aj keď dočasne uverili, celý čas im zostalo neobrezané tvrdé neposlušné srdce, čo sa potvrdilo ich rozhodnutiami, ich skutkami, ich nepremeným starým telesným hriešnym životom, čiže ich prirodzenosťou starého človeka.

Bojme sa teda, aby snád' nejako, keď sa ešte ponecháva zaslúbenie vojsť do jeho odpočinku, nezdal sa niekto z vás, že zaostal (Židom 4:1).

Peter Vajda

Zdroje

- 1) V sérii článkov o bezpečnosti spasenia (Solas číslo 54, jar 2022) sa venujeme vzťahu medzi nevyhnutnosťou vytrvať vo viere až do konca na strane človeka a zachovaním svätých z Božej strany.

Dokonalý pokoj

Ktože je Ježiš? Kto je On?
Je Boh, však stal sa človekom,
je spásou biednych, stratených,
ich vedie v domov blažený.

Jeho krv od hriechov obmýva
a slastnú voľnosť dobýva.
Či môže pokoj dať ti svet?
Ó, nechaj tú nádej – tam ho niet!

Len v Kristu pokoj z milosti
je v dokonalej plnosti!
Nuž, kto je Ježiš? Duša vrav:
Ten, ktorý seba za mňa dal!

E. H. Chate

Spasenie z viery znamená žiť život viery

Židom 11. kapitola – Jozua

Vierou padli múry Jericha, keď ich obchádzali za sedem dní.

Židom 11:30

Život viery

Jedenásta kapitola Listu Židom nesie jedno hlavné posolstvo: Mať spasiteľnú vieru znamená žiť život viery. Táto kapitola demonštruje tento odkaz na príkladoch ľudí viery, ktorých môžeme nazvať aj hrdinovia viery. Toto posolstvo však platí nielen o ľuďoch viery, ktorí sú nám predstavení v tejto kapitole, ale platí o každom jednom, kto je spasený z viery. Tento odkaz je hlavným posolstvom nielen jedenástej kapitoly, ale aj celého Listu Židom. To posolstvo znie: *Spasiteľne uveriť znamená mať vieru, ktorej ovocím je poslúchanie Boha, vernosť Bohu a vytrvanie v takejto viere až do samého konca.* Takáto viera sa prejavuje a dokazuje životom viery.

Ako prechádzame jedenástu kapitolu Listu Židom, prichádzame k ďalšiemu významnému mužovi viery v dejinách Božieho ľudu, menom Jozua (Židom 11:30). Zmieňuje sa o ňom len jediný verš. Týka sa ďalšieho veľkého Božieho zázraku počas toho, ako Boh sprevádzal svoj ľud na ceste zaujatia zaslúbenej zeme. Mocné nadprirodzené Božie konanie (rany v Egypte, prechod Červeného mora, porážka Amalecha, porážka amorejských kráľov) bolo svedectvom pre okolité pohanské národy, že niet iného takého Boha, ako je Boh izraelského národa. Je to jediný, pravý, živý Boh. Toto

svedectvo dávalo národom príležitosť uveriť v neho a spoľahnúť sa na neho tak, ako to urobila smilnica Rachab.

Jozua – pevná a trvácna viera v prostredí nevery

V predchádzajúcom článku z tejto série sme videli, že Mojžiš, ako prostredník medzi Bohom a Božím ľudom, viedol Bohom oddelený ľud, ktorý mal Boha ctiť, poslúchať a byť Bohu verný. Preto, že Mojžiš bol Bohom ustanoveným prostredníkom, tento ľud mal poslúchať aj Mojžiša. Dejinné udalosti však ukazujú, že opak bol pravdou. Izraelský národ bol od vyslobodenia z otroctva v Egypte národom tvrdého srdca, tvrdej šije. Charakterizovala ho neposlušnosť a nevera. Mojžiš bol mužom pevnej a trvácnej viery. Ani on nebol dokonalý. Aj v jeho živote nájdeme zlyhania, podobne ako v životoch ďalších veľkých Božích mužov ako Abrahám či Dávid. To však nemení nič na tom, že Mojžiš bol mužom pevnej a trvácnej viery.

Nebolo to pre neho ľahké, pretože ako vodca národa niesol bremeno neposlušného a neverného ľudu. Som presvedčený, že najväčším utrpením a najväčšou skúškou viery pre Mojžiša bolo znášať neposlušnosť a nevernosť izraelského národa (pozri napríklad 4. Mojžišova 11:11-12 a 14-15). Toho národa, ktorý mal byť Božím ľudom

– avšak len pod podmienkou ich poslušnosti a vernosti (napríklad 2. Mojžišova 19:5-6). Boh to vyjadril o tomto oddelenom ľude zjavne: *ak ma budete poslúchať, tak ja vám budem Bohom a vy mi budete ľuďom, budem prebývať uprostred vás*. Takúto poslušnosť však nedokázal priniesť zákon. Dokáže ju priniesť len viera.

Mojžiš bol mužom viery v prostredí neviery. Po jeho smrti ustanovil Boh do úlohy vodcu národa Jozua. Jozua sa ocitol v podobnej situácii ako Mojžiš: Bol mužom viery v prostredí neviery. Pozrieme sa na niektoré udalosti z jeho života.

Jozuov život – mladosť

Už ako mládenec bol Jozua popredným bojovníkom a Božím služobníkom. Dva a pol mesiaca po odchode z Egypta sa v Rechidíme proti Izraelovi postavil Amalech. Na Mojžišov príkaz viedol Jozua Izrael v boji proti Amalechovi, ktorého aj s jeho vojskom porazili (2. Mojžišova 17. kapitola). Potom, na púšti Sinai pod vrchom Hóreb (Sinai), keď sa ukazovala Božia sláva a Mojžiš na vrchu dostával od Boha ustanovenia a súdy zmluvy zákona, sa Jozua spomína vyslovene ako Mojžišov služobník (2. Mojžišova 24:13). Z toho je zrejmé, že Jozua bol mužom viery už ako mladík.

Jozua bol už ako mládenec mužom mimoriadnej viery, pretože nadovšetko vyhľadával Božiu prítomnosť. Veľa času trávil v stane zhromaždenia: *„A Mojžiš vzal stan a rozťahol si ho vonku za táborom, ďaleko od tábora, a nazval ho stanom zhromaždenia. A bolo, keď ktokoľvek hľadal Hospodina, že vyšiel ku stanu zhromaždenia, ktorý bol vonku*

za táborom. A tiež bolo, keď vychádzal Mojžiš ku stanu, že povstal všetok ľud, a stáli každý pri dverách svojho stanu, a hľadeli za Mojžišom, dokiaľ nevošiel do stanu. A taktiež bolo, že kedykoľvek vošiel Mojžiš do stanu, zostúpil oblakový stĺp, a stál pri dverách stanu, a hovoril s Mojžišom. A všetok ľud videl oblakový stĺp, že stojí pri dverách stanu a vtedy povstal všetok ľud, a klaňali sa každý pri dverách svojho stanu. A Hospodin hovoril Mojžišovi tvárou v tvár, tak ako hovorí človek so svojím priateľom. Potom sa vše vrátil do tábora, ale jeho služobník Jozua, syn Núna, mládenec, neuhol nikam zo stanu“ (2. Mojžišova 33:7-11).

Jozuov život – prešpehovanie zaslúbenej zeme

Putovanie Izraela do zaslúbenej zeme riadil sám Boh. Keď bola Božia sláva (vo dne ako oblakový stĺp, v noci ako ohňový stĺp) prítomná nad stanom zhromaždenia, Izrael táboril. Keď sa Božia sláva zdvihla, Izrael sa „rušal“, vydal sa na cestu. Boh takto riadil kedy a kam pôjdu, aj kde sa ako dlho zdržia. Takto sa presunuli z púšte Sinai na púšť Fáran. Tu prikázal Hospodin Mojžišovi, aby vybral dvanástich mužov-špehov, z každého kmeňa jedno knieža (4. Mojžišova 13. kapitola), ktorí majú preskúmať zaslúbenú zem (Kanaán). Medzi nimi boli aj Kálef (za pokolenie Júdu) a Jozua (za pokolenie Efraima). Jozuovo meno bolo Hozeáš (čo znamená „pomoc“), ale Mojžiš mu dal meno Jozua (čo znamená „Hospodin je pomoc“).

Po 40 dňoch preskúmania zaslúbenej zeme sa vrátili so správou, že naozaj je to zem, ktorá oplýva mliekom a medom. Doniesli aj ovocie z tejto zeme,

príčom stravec hrozna bol taký veľký, že ho museli niešť na brvne dvaja muži. Priniesli správu o kmeňoch obývajúcich zem: „*Amalech býva v zemi na juhu; Hetej, Jebuzej a Amorej býva na vrchoch, a Kananej býva pri mori a popri Jordáne*“ (4. Mojžišova 13:30). Priniesli však aj správu (verš 29), že v zemi býva silný ľud, že mestá sú opevnené a veľmi veľké a že v zemi žijú aj Enákove deti (obri). Izrael mal v tom čase zhruba 600 000 mužov vojska. Špehovia, okrem Kálefa a Jozuu, priniesli zvesť, že „*nebudeme môcť ísť hore proti tomu ľudu, lebo je silnejší ako my*“ (verš 32).

Táto zvesť vniesla pochybnosti a strach medzi ľud. Ľud sa začal búriť proti Mojžišovi. Ľud zabudol, že zaslúbenú zem im zaslúbil Hospodin. Ľud zabudol, že Hospodin ide pred nimi a bojuje ich boje, že Boh poráža ich nepriateľov pred nimi. Desiati špehovia, hlavy kmeňov Izraelových, konali neverne a neposlušne, vzopreli sa Božej vôli. Rovnako tak aj ľud zavedený ich neverou. Kálef však viedol ľud k viere a poslušnosti: „*A Kálef tíšil ľud, ktorý sa búril proti Mojžišovi, a vavel: Áno, len poďme hore a zaujmeme ju dedične, lebo sa jej istotne zmocníme*“ (verš 31).

Ľud však neveril, zachoval sa neverne a spurne: „*Tu sa pozdvihla celá obec, a dali sa kričať, a ľud plakal celú tú noc. A reptali na Mojžiša a na Árona všetci synovia Izraelovi, a vraveli im, celá obec: Ach, keby sme len boli zomreli v Egyptskej zemi alebo aspoň na tejto púšti keby sme boli zomreli! Prečo nás len vedie Hospodin do tej zeme, aby sme popadali od meča?! Naše ženy a naše deti budú za lúpež. Či nie je nám lepšie vrátiť sa do Egypta?*“ (4. Mojžišova

14:1). Ľud sa chcel vzbúriť dokonca proti vodcom, ktorých im ustanovil Hospodin: „*A povedali jeden druhému: Ustanovme si vodcu a vráťme sa do Egypta!*“ (verš 4). Vtedy prehovorili Jozua a Kálef k ľudu „*a vraveli celej obci synov Izraelových a riekli: Zem, ktorou sme prešli, aby sme ju preskúmali, je veľmi, veľmi dobrá zem. Keď sa budeme lúbiť Hospodinovi, voviedie nás do tej zeme a dá nám ju, zem, ktorá tečie mliekom a medom. Len proti Hospodinovi sa nebúrte, a vy sa nebojte ľudu tej zeme, lebo sú naším chlebom; odišla od nich ich ochrana, ale s nami je Hospodin. Nebojte sa ich!*“ (verše 7-9).

Ale reakcia ľudu bola, že ich chceli ukameňovať (verš 10). Táto situácia je podobná tej, keď Pán Ježiš prišiel k svojmu ľudu. Mojžiš, Kálef a Jozua chceli voviesť ľud, ktorý si Boh oddelil, aby sa stal Božím ľuďom, do odpočinku v zaslúbenej zemi. Tí sa však v nevere vzopreli a chceli Kálefa a Jozuu ukameňovať. Aj Ježiš Kristus, sám Boží Syn, prišiel k tým, ktorí boli oddelení, aby sa stali Božím ľuďom, aby ich voviedol do večného odpočinku v nebeskej vlasti. Oni mu však neverili, chceli ho ukrižovať a rukou Rimanov aj ukrižovali.

Nevera Izraelcov pri prešpehovaní zaslúbenej zeme dosiahla takú mieru, že Boh ich opäť chcel zahľadiť na úplnú záhubu a vzbudiť si svoj ľud z Mojžiša (verše 11-12). Mojžiš sa však za ľud prihovárал a apeloval na Boha, že by to nebolo dobrým svedectvom pre okolité národy a že je Bohom dlho zhovievajúcim (verše 14-19). Takto sa zopakovala situácia, keď si ľud utvoril rukami Árona zlaté teľa a padli do ohavného modlárstva. Aj vtedy ich Boh chcel zahubiť

a vzbudiť si ľud z Mojžiša. Aj vtedy sa Mojžiš za ľud prihovárал rovnako. Boh sa nad nimi vtedy aj tentoraz zľutoval na základe Mojžišovho prihovárania sa (verš 20). Avšak vyniesol nad nimi časný súd a trest: „Ale ako že ja žijem, a ako je isté, že bude celá zem naplnená slávou Hospodinovou, tak isté je, že všetci mužovia, ktorí videli moju slávu a moje znamenia, ktoré som učinil v Egypte i na púšti, a pokúšali ma toto už desať rás a neposlúchli môjho hlasu, prisahám, že neuvidia zeme, ktorú som prisahou slúbil ich otcom, ani nikto z tých, ktorí ma popudzovali pohrdajúc mnou, jej neuvidia. Ale môj služobník Kálef, pretože bol u neho iný duch, a že ma cele nasledoval, toho vovediem do zeme, do ktorej bol vošiel, a jeho semeno ju obdrží dedične“ (verše 21-24). V dôsledku tohto Božieho súdu musel celý Izrael putovať po púšti 40 rokov, až kým nepomrela celá táto neverná a neposlušná generácia.

Boh skrze Mojžiša oznámil ľudu: „Ako že ja žijem, hovorí Hospodin, prisahám, že vám učiním tak, ako ste hovorili v moje uši. Na tejto púšti popadajú vaše mŕtve telá, a tu pohyniete všetci, ktorí ste boli počítaní, podľa celého svojho počtu, vo veku od dvadsiateho roku a vyše, ktorí ste reptali proti mne. Prisahám, že nevojdete do zeme, vzhľadom na ktorú som bol pozdvihol svoju ruku prisahajúc, že vás osadím v nej, okrem Kálefa, syna Jefunneho, a Jozuu, syna Núnovho. Ale vaše malé deti, o ktorých ste povedali, že budú za lúpež, tie ta vovediem, a poznajú zem, ktorou ste vy pohrdli. Ale vaše mŕtve telá padnú na tejto púšti. A vaši synovia budú pastiermi na púšti za štyridsať rokov a ponesú trest za vaše smilstvo, dokiaľ nebude koniec vašim

mŕtvym telám tu na púšti. Podľa počtu dní, v ktorých ste skúmali zem, štyridsať dní, počítajúc každý deň za rok, ponesiete svoje nepravosti štyridsať rokov a poznáte, čo je to, keď sa ja odvrátim v nevoli. Ja Hospodin som hovoril, že to istotne učiním celej tejto zlej obci, všetkým tým, ktorí sa zrotili proti mne; na tejto púšti pohynú a tu pomrú. A mužovia, ktorých bol poslal Mojžiš, aby preskúmali zem, a ktorí navrátiac sa spôsobili to, že reptala proti nemu celá obec, vypustiac zlú povest' o zemi, mužovia, ktorí vypustili zlú povest' o zemi, zomreli ťažkou ranou pred Hospodinom. Ale Jozua, syn Núnov, a Kálef, syn Jefunneho, žili spomedzi tých mužov, spomedzi tých, ktorí chodili, aby preskúmali zem“ (verše 28-38).

Jozuov život – ustanovenie za vodcu národa

Putovanie Izraela po púšti vrcholí tým, že po porážke dvoch amorejských kráľov, Síchona a Óga (ktorí ovládali pôvodne moábske územie), sú v moábskej zemi za Jordánom (na východnej strane rieky Jordán) oproti Jerichu. Opäť je spočítaný počet bojaschopných mužov po jednotlivých pokoleniach (kmeňoch) vo veku od dvadsať rokov. Opäť je ich okolo 600 000 (4. Mojžišova 26:51). Podľa ich počtu v jednotlivých kmeňoch im má byť rozdelená zaslúbená zem (verše 53-54). Medzi týmito nebol ani jeden, kto by bol pozostal z tých, ktorých Boh odsúdil na smrť na púšti pre neveru a vzburu pri prešpehovaní zaslúbenej zeme (verše 64-65). Tu Mojžiš zrekapituloval a pripomenul ľudu svedectvá od vyjdenia z Egypta, ako aj ustanovenia a súdy zákona

(5. kniha Mojžišova). Tu s nimi obnovil a rozšíril zmluvu zákona z vrchu Sinaj (Hóreb).

Tu bol ustanovený za vodcu (hlavu, knieža) ľudu Jozua, pretože Boh oznámil Mojžišovi, že do zaslúbenej zeme nevojde, len ju uvidí z vrchu Abárim (Nébo, temeno vrchu Pizga) a bude pripojený k svojmu ľudu (zomrie). Zem majú rozdeliť kňaz Eleazár (Áronov syn), Jozua a Káleb. Ešte pred svojou smrťou poslal Mojžiš podľa Božieho príkazu trestnú výpravu 12 000 izraelských bojovníkov (tisíc z každého kmeňa). Mali vykonať pomstu Hospodinovu, pomstiť synov Izraelových na Madiancoch za to, že Moábky a Madiánky zvädzali izraelských mužov do smilstva a modlárstva s ich pohanským bohom Bál-Peorom. Pre toto smilstvo a modlárstvo prišla na Izrael Božia rana (ktorú zastavil Pinchas, syn Eleazárov), v ktorej zahynulo 24 000 mužov Izraela. Madiánci boli porazení na úplnú záhubu, ich päť kráľov zabitých. Mečom bol zabitý aj prorok Balám, ktorý bol strojcom plánu zvädzania Izraela Madiánkami. Následne Mojžiš skladaním rúk ustanovil za vodcu ľudu Jozuu. Potom vyšiel na vrch Abárim, odkiaľ mu Boh ukázal zaslúbenú zem. Mojžiš tu zomiera vo veku 120 rokov v plnej sile. Mojžiša pochoval sám Boh na neznámom mieste.

Jozuov život – vojdienie do zaslúbenej zeme

Po ustanovení Jozuu za vodcu hovoril Hospodin k Jozuovi priamo, ako hovorieval Mojžišovi. Jozua viedol Izrael do zaslúbenej zeme. Najprv bolo treba prekročiť rieku Jordán. Tu učinil Boh opäť veľký zázrak. Zastavil vody Jor-

dánu tečúce zhora, aby Izrael prešiel suchou nohou, podobne ako sa to udialo pre prechode Červeného mora (Jozua 4:22-23). Boh učinil tento zázrak preto, „aby poznali všetky národy zeme ruku Hospodinovu, že je silná, a aby ste sa báli Hospodina, svojho Boha, po všetky dni“ (Jozua 4:24). Keď sa to dozvedeli amorejskí králi (na západ od Jordánu) a kananejskí králi pri mori, veľmi sa predesili: „... ich srdce sa rozlialo ako voda, a nebolo v nich viacej ducha odvahy pred synmi Izraelovými“ (Jozua 5:1).

Vierou padli múry Jericha

Boh vydal Jericho do ruky Izraela. Bolo zarieknuté na úplnú záhubu. Boh dal aj príkaz, ako má byť dobyté. Izraelský ľud obišiel Jericho raz za deň počas šiestich dní. Ozbrojení muži šli na čele, za nimi truhla zmluvy, kňazi trúbili na trúbach. Na siedmy deň obišli Jericho sedemkrát. Pri siedmom obchádzaní ľud začal na Jozuov pokyn kričať. Múry Jericha padli a mesto bolo dobyté (Jozua 7. kapitola).

To, že opevnenie mesta Jericho, ktoré bolo mohutné a pevné, padlo, bolo v dôsledku Božieho nadprirodzeného zásahu. Bola to Božia moc, ktorá zvalila múry Jericha, aby izraelskí bojovníci pod vedením Jozuu mohli do mesta vniknúť a poraziť ho. Prečo teda nie je napísané, že múry Jericha padli Božou mocou? Prečo je napísané, že múry Jericha padli vierou? Boh prikázal, aby Izraelci pod vedením Jozuu obchádzali múry Jericha za sedem dní. Zaiste ľud neveril, že samotné obchádzanie opevnenia Jericha počas sedem dní môže spôsobiť pád múrov opevnenia. Rozumeli tomu, že ak budú Bohu veriť

a budú poslušní tomuto Božiemu príkazu obchádzať opevnenie za sedem dní, Boh sám spôsobí zrútenie týchto múrov. Podmienkou zbúrania opevnenia Jericha bola *viera a poslušnosť viery* u Jozua ako veliteľa aj u jeho ozbrojených mužov, ako aj u všetkého ľudu. Preto je napísané, že múry Jericha padli vierou. Vierou sa dosahujú veci tak, že sa verí Bohu a poslúchajú sa jeho prikázania, nariadenia a ustanovenia.

Porážka amorejských kráľov – slnko a mesiac

Boh vydal do ruky Izraela pod vedením Jozua aj amorejských kráľov (Jozua 10. kapitola). Pri porážke týchto kráľov Boh učinil skrze Jozua ďalší obrovský zázrak: *„Vtedy hovoril Jozua Hospodino- vi, v deň, v ktorý vydal Hospodin Amoreja pred synmi Izraelovými, a riekol pred očami Izraela: Slnce v Gibeone, stoj ticho, a mesiac v údolí Ajalon! A slnca stálo ticho, a mesiac stál, dokiaľ sa nepomstil národ na svojich nepriateľoch. Či nie je to napísané v knihe Spravodlivého? A slnca*

stálo prostred neba a neponáhlalo sa zapadnúť tak asi celý deň. A nebolo takého dňa pred tým ani potom, aby bol Hospodin takto počul na hlas človeka, lebo Hospodin bojoval za Izraela“ (verše 12-14). V duchu jedenástej kapitoly Listu Židom by sme mohli povedať, že „vierou Jozua pozdržal slnko, aby sa neponáhlalo zapadnúť“.

Zhrnutie

V prípade prešpehovania zaslúbenej zeme máme výstražný príklad toho, aké strašné dôsledky má neveria, reptanie, neposlušnosť a vzbura voči Bohu. Neveria (neverenie) a neposlušnosť má za výsledok Boží trest a smrť. V prípade dobytia Jericha máme príklad toho, čo je výsledkom viery a poslušnosti. Viera a poslušnosť vedú do víťazného života v požehnaní, vedú do vchádzania do odpočinku.

Vierou víťazíme vtedy, keď Bohu veríme, sme verní a vytrvalí a poslúchame jeho nariadenia.

Peter Vajda

Druhý príchod Pána Ježiša Krista – I

Deň Kristov

Druhý príchod Pána Ježiša Krista je udalosť, ku ktorej spejú dejiny sveta a najmä dejiny spasenia Božieho ľudu. Nepoznáme deň ani hodinu, nepoznáme dátum jeho príchodu, ale z Písma vieme, že ho budú predchádzať očividné závažné udalosti a znamenia. Na základe nich môžeme usudzovať, kedy k druhému príchodu Pána dôjde, čiže kedy nastane *deň Kristov* pomenovaný aj ako *deň Pánov*.

V článku sa budeme venovať práve takýmto úvahám. Nepôjdeme do podrobného výkladu obsahu a významu príslušných udalostí, to urobíme neskôr. V tomto článku len *načrtne* udalosti doby posledných dní a druhého príchodu Pána Ježiša Krista. Hneď na začiatku však upozorňujeme, že naším cieľom nie je určenie presného dňa a hodiny jeho príchodu (čo by bolo tzv. *absolútne datovanie* jeho príchodu, čiže presné umiestnenie príchodu na časovú os), ale poukázanie na udalosti a znamenia predchádzajúce jeho príchod.

Absolútne datovanie jeho príchodu nie je možné, preto sa o to netreba ani pokúšať, lebo: „*Ale o tom dni a o tej hodine nevie nikto, ani nebeskí anjeli ani Syn, iba sám môj Otec*“ (Matúš 24:36). Skúmanie a rozpoznanie znamení, ktoré budú predchádzať druhý príchod Krista, je však úplne legitímne, lebo sám Pán Ježiš nás k tomu vedie. Keď sa ho učeníci pýtali, kedy dôjde k jeho príchodu a skonaniu sveta a podľa čoho ich budú poznať, oznámil im, aké znamenia ich budú predchádzať, a odpovedal: „*A od figovníka sa naučte podobenstvu: keď už zmäkne jeho letorast a vyženie lístie, viete, že je už blízko leto. Tak aj vy, keď uvidíte*

všetko toto, vedzte, že je blízko, pred dvermi [jeho príchod a skonanie sveta]“ (Matúš 24:32-33, pozri aj verš 36!).

Nevieme, kedy nastane deň Pána z hľadiska času, a nevieme ani, kedy z hľadiska času nastanú udalosti predchádzajúce príchod Pána Ježiša Krista. Keď však tieto udalosti nastanú, budú dobre rozpoznatelné. Predovšetkým im budú dobre rozumieť ľudia patriaci Kristovi (*rozumní budú rozumieť*): „*... A bezbožní budú páchať bezbožnosť, a nebudú rozumieť niktorí bezbožní, ale rozumní budú rozumieť*“ (Daniel 12:10; pozri aj verš 3).

Druhý príchod Pána sa odohrá v súvislosti s posledným Danielovým „týždňom“

Jeden „týždeň“ v Danielovom proroctve (Daniel 9:24-27) je obdobie siedmich rokov, z ktorých každý má po 360 dní (12 mesiacov o 30 dňoch).^{A)} V teologickej či náboženskej literatúre sa o nich hovorí aj ako o *Danielových týždňorokoch*. Šesťdesiatdeväť „týždňov“ už uplynulo a posledný, sedemdesiaty, je ešte len pred nami.

Vyvolený izraelský národ, potomstvo patriarchov Abraháma, Izáka a Jakoba, je národ tvrdej šije. Boh si ho

vyvolil za svoj ľud na svedectvo ostatným národom, ale Izrael sa mu stal neposlušným. Pre neposlušnosť ho v celej jeho histórii stíhajú časné Božie sudy a tresty s cieľom priviesť ho k poslušnosti Bohu. Jednou z takých udalostí bolo aj sedemdesiatročné babylonské zajatie (vyhnanstvo).

Pre posledný Danielov týždeň bude charakteristická vláda Antikrista (Daniel 9:27). Vláda Antikrista predznamená druhý príchod Pána. K druhému príchodu dôjde až potom, keď toto obdobie vlády Antikrista viditeľne nastane (viac nižšie). Zviditeľnenie Antikrista je významným znamením príchodu Pána. Vláda Antikrista aj druhý príchod Pána sa odohrajú na zemi a budú dobre rozpoznateľné všetkým bývajúcim na nej.

Sedemdesiat Danielových „týždňov“ a posledný Danielov „týždeň“

Po Šalamúnovej smrti, asi v roku 931 pred Kristom, došlo k rozdeleniu jeho kráľovstva na Severné (Samáriu) a Južné (Judsko). Severné kráľovstvo zaniklo asýrskym zajatím v roku 722 pred Kristom a Južné v roku 586 pred Kristom zbúraním Šalamúnovho chrámu a Jeruzalema.

Zánik Južného kráľovstva započal prvou deportáciou judských zajatcov, ku ktorej došlo počas panovania babylonského kráľa Nabuchodonozora v treťom roku kralovania Jehojakima (Daniel 1:1). To sa udialo asi v roku 605 pred Kristom. V tejto prvej vlne sa do zajatia dostal aj Daniel a jeho traja priatelia (1:6-7). V roku 537 pred Kristom došlo k návratu prvej vlny navrátišich sa zajatcov do Judska (pod vedením Zerubáabela^{B)} a kňaza Ješuu; Ezdráš 2:2,

5:2) na základe Kýrovho ediktu z roku 538 pred Kristom.

Bol to prorok Daniel, ktorý ako babylonský zajatec *vyrozumel z kníh počť rokov, o ktorých sa bolo stalo slovo Hospodinovo k prorokovi Jeremiášovi* o dĺžke trvania babylonského zajatia. Vyrozumel, že zajatie bude trvať sedemdesiat (kalendárnych) rokov (Daniel 9:2-19; Jeremiáš 25:11-12; 2. kniha kroník 36:21). Keď tomu Daniel porozumel, v pokání volal k Bohu a modlil sa za tri veci: *za izraelský národ, za mesto Jeruzalem a za chrám (svätyňu)*. Všetky tri boli poškvrnené hriechom ľudu a všetky tri boli pod Božím hnevom a súdom.

Kým Daniel ešte na modlitbe hovoril a vyznával hriechy svojho ľudu Izraela, priletel Gabriel (Daniel 9:20-21), aby mu oznámil, že prišiel, aby ho urobil schopným *rozumieť tajomstvám a videniu* (verš 22). Oznámil mu: „*Sedemdesiat týždňov je vymerané vzhľadom na tvoj ľud a na mesto tvojej svätosti, uzavrieť prestúpenie a zapečatiť hriech, pokryť nepravosť a priviesť spravodlivosť vekov, zapečatiť videnie i proroctvo proroka a pomazať svätyňu svätých*“ (verš 24). „*A vedz a rozumej, že odkedy vyjde slovo navrátiť Izraela a vystaviť Jeruzalem až po pomazaného vojvodu, bude sedem týždňov, a šesťdesiatdva týždňov a zase bude vystavená ulica i priekopa, a to sa bude diať v úzkosti časov*“ (verš 25). „*A po šesťdesiatich a dvoch týždňoch bude vytatý pomazaný, a niet mu. – A mesto i svätyňu skazí ľud vojvodu, ktorý príde a jeho koniec bude ako záplava a vojna až do konca, určené pustošenia*“ (verš 26). „*A uzavrie pevnú zmluvu s mnohými za jeden týždeň a v polovici toho týždňa urobí to, že prestane bitná obeť aj obetný*

dar obilný, a na krídle ohavností poniesie sa pustošiteľ, a to až sa úplná záhuba a to, čo je určené, vyleje na pustošiteľa“ (verš 27). Toto Danielovo proroctvo z deviatej kapitoly je kľúčové pre pochopenie posledných dní tohto veku. Sedemdesiat týždňov (týždeň-rokov) Božích rozhodnutí a súdov nad Izraelom nie je totožných so sedemdesiatimi kalendárnymi rokmi babylonského zajatia.

Zo sedemdesiatich týždňov-rokov Božích rozhodnutí nad Izraelom už uplynulo 69, čo je 483 rokov o dĺžke 360 dní, čiže 476 našich kalendárnych rokov.^{C)} Šesťdesiaty deviaty Danielov týždeň končí ukrižovaním Spasiteľa, Krista („vytátny pomazaný, a niet mu“ – Daniel 9:26), teda rokom 33 po Kristovi.^{D)} Od toho sa odvíja, že začiatkom tohto obdobia 69 týždňov-rokov je rok 444 pred Kristom,^{E)} čo by zodpovedalo návratu zajatých na základe Artaxerxovho ediktu.^{F)} Posledný, sedemdesiaty týždeň-rok (posledné sedemročné obdobie) je ešte len pred nami.

Vláda Antikrista

Pri skonaní sveta, na konci časov, dôjde k tomu, že na scéne dejín ľudstva sa objaví muž, ktorý dostane veľkú nadprirodzenú moc – stane sa mocným vládcom celosvetového významu (celosvetovou autoritou, celosvetovým vládcom) a bude sa vydávať za Boha. Je pomenovaný ako *Antikrist* (1. Jánov 2:18, 22, 4:3), „človek hriechu, syn zatratenia“ (2. Tesalonickým 2:3-4, pozri aj verš 8) alebo podľa videnia proroka Daniela ako *jeden z rohov štvrtého zvieraťa*, ktoré je *strašné, hrozné a veľmi silné, a pustošiteľ, ktorý sa nesie na krídle ohavnosti* (Daniel 7:7, 8, 20-21, 24-25, 9:27).

Antikrist bude vládnuť v období sedemdesiateho Danielovho týždňov-roka (Daniel 8:14). V prvej polovici Danielovho týždňov-roka bude vystupovať ako ochranca izraelského národa. V polovici tohto obdobia (Daniel 9:27) sa však posadí do chrámu v Jeruzaleme a bude chcieť, aby ho uctievali ako Boha. Izraelský národ (tí z nich, ktorí očakávajú Mesiáša) to odmietne, a preto ho Antikrist bude následne kruto prenasledovať. Nastane *veľké súženie* (Matúš 24:21), *čas súženia Jakobovho* (Jeremiáš 30:7) – *čas súženia, akého nebolo, odkedy len je národom až do toho času* (Daniel 12:1). Toto súženie sa však bude týkať všetkých svätých, ktorí zachovávajú prikázania Božie a majú svedectvo Ježiša Krista (Zjavenie 12:17). Vo všetkých týchto prehláseniach ide o to isté: ide o veľké súženie, veľké utrpenie izraelského národa a jeho krajiny a všetkých, ktorí veria v Pána Ježiša Krista. Asi najvýstižnejšie je to uvedené v 24. kapitole Matúša. Obrazne o prenasledovaní Izraela je uvedené v Zjavení v 12. kapitole.

V poslednom Danielovom týždňov-roku dôjde okrem Antikristovho prenasledovania aj k veľkým a strašným prírodným a nadprirodzeným katastrofám. Dôjde k dvom podstatným skutočnostiam. Tou prvou bude čas skúšky, v ktorej sa má zjaviť (preukázať) viera veriacich a nevera neveriacich. Podľa Zjavenia 3:10 to bude *hodina pokušenia, ktorá príde na celý svet skúsiť tých, ktorí hývajú na zemi*. Tou druhou bude čas Božieho súdu a vyliatia Božieho hnevu na národy a na celý svet. Bude to *hodina Božieho súdu*.

Pre Izrael to bude obdobie, ktoré podľa Jeremiáša 30:7 je nazvané *Jako-*

bovo súženie a podľa Matúša 24:21 *vel'ké súženie*. Bude to doba, v ktorej podľa proroka Zachariáša 13:8-9 zahynú dve tretiny vtedy žijúcich Židov a zostane z nich len pre spásu vyvolený *zostatok*, ktorý tiež bude skúsený a prepálený ohňom a povie: *Hospodin, môj Boh*. Aj keď v starozákonných proroctvách väčšinou nachádzame len zmienky o Izraeli, Jakobovi, dome Dávidovom a Jeruzaleme, zo Zjavenia Jána je zrejmé, že to, čo je prorokované Izraelu, sa týka aj všetkých svätých, čiže aj veriacich z pohanov.

Usudzujeme, že obdobie posledného Danielovho týždeň-roka započne plynúť v okamihu, keď Antikrist uzavrie s Izraelom zmluvu pokoja, mierovú zmluvu (*pevnú zmluvu*, Daniel 9:27). V súčasnosti Izrael takúto zmluvu s autoritou celosvetového významu ešte nemá uzavretú.

Druhý príchod Pána Ježiša Krista

Pán Ježiš Kristus teraz sedí na tróne po pravici nebeského Otca v nebesiach a podľa apoštola Petra bude tam „až do časov napravenia všetkého, o čom hovoril Boh skrze ústa všetkých svojich svätých prorokov od veku“ (Skutky 3:21). Keď príde čas, že sa naplní všetko, o čom hovoril Boh skrze ústa všetkých svojich svätých prorokov, Pán Ježiš vstane zo svojho miesta na tróne a vráti sa sem na zem – nastane doba jeho druhého príchodu.

Za vlastný druhý príchod Pána sa považuje dlhšie, časovo bližšie neurčené *obdobie*. V tomto období bude Pán „prichádzať“. Je vymedzené dvoma udalosťami. *Prvou*, ktorá je začiatkom obdobia druhého „prichádzania“, je *prvé vzkriesenie*. *Druhou*, ktorá je koncom ob-

dobia druhého „prichádzania“ v úzkom zmysle slova, je jeho *viditeľné fyzické zostúpenie* na Olivový vrch (Zachariáš 14:4; Skutky 1:9-12). V úzkom zmysle slova druhý príchod („prichádzanie“) Pána teda *končí* okamihom, keď sa noha Pána Ježiša fyzicky dotkne zeme. Týmto okamihom sa druhý príchod Pána stane skutočným a definitívnym pre celý viditeľný i neviditeľný svet. Od tohto okamihu bude možné povedať: „Pán prišiel! Pán Ježiš je už tu na zemi!“

Druhý príchod v úzkom zmysle slova

Začiatok a koniec druhého príchodu („prichádzania“) v úzkom zmysle slova nastanú v nejakých konkrétnych dňoch. Nie sú oznámené časovým (kalendárnym) údajom, ale oba sú rozpoznateľné podľa udalostí, ktoré im budú predchádzať alebo s nimi súvisieť, a znamení, ktoré sa ukážu, keď k nim dôjde. Udalosti a znamenania začiatku a konca druhého príchodu Pána sú v Písme uvedené a píšeme o nich v ďalšom texte.

Druhý príchod v širšom zmysle slova

Pán Ježiš po tom, ako zostúpi na Olivový vrch, už bude stále na tejto starej zemi až do jej zániku (Zjavenie 20:11). Je dôležité rozpoznávať udalosti, ku ktorým dôjde na začiatku a na konci obdobia druhého Kristovho príchodu v úzkom i širšom zmysle slova. Rovnako je dôležité porozumieť aj ich významu.

Kedy dôjde k druhému príchodu Pána Ježiša Krista

Udalosti načrtnuté vyššie sú pozadím, na ktorom sa bude druhý príchod (prichádzanie) Pána odohrávať. V tomto oddiele uvedieme budúce udalosti,

ktoré už budú hovoriť o tom, že druhý príchod už nastal, resp. započal. Tu píšeme o udalostiach, ktoré sa odohrajú vo vnútri sedemročného obdobia, teda na pozadí vtedy už prebiehajúcich udalostí posledného Danielovho týždeň-roka.

Kedy započne obdobie druhého príchodu

Začiatok obdobia druhého príchodu (prichádzania) Pána na túto zem je prakticky totožný s jeho príchodom pre svoju Cirkev (pozri aj Zjavenie 6:11, 11:15-18). Je totožný s prvým vzkriesením mŕtvych patriacich Pánovi a vychvátením živých patriacich Pánovi, ktoré podľa 2. listu Tesalonickým 4:15-17 nastanú súčasne. Sú považované za jednu udalosť a sú pomenované aj synonymickými výrazmi: *prvé vzkriesenie mŕtvych, prvé vzkriesenie, vychvátenie, vytrhnutie, vychvátenie Cirkvi* aj ďalšími

Druhý príchod (prichádzanie) Pána, ako píšeme aj vyššie, je dlhšie časové obdobie. Prvé vzkriesenie mŕtvych a vychvátenie živých je však jednorazová neopakujúca sa udalosť. Porozumieť, kedy k nim dôjde, má význam nielen z hľadiska učenia, ale aj z hľadiska praktického života viery. Viera je určujúcim faktorom spôsobu a smerovania nášho života.

Na základe skutočností zjavených Písmom sa pred druhým príchodom Pána, resp. pred prvým vzkriesením, musia odohrať udalosti, ktoré budú blížiaci sa druhý príchod Pána predznamenávať. Až keď sa ony udejú, dôjde k prvému vzkrieseniu mŕtvych patriacich Pánovi a k vychváteniu ešte žijúcich patriacich Pánovi.

Predovšetkým čas musí dozrieť do okamihu, keď sa na scéne ľudských

dejín, ako píše apoštol Pavol, **viditeľne objaví Antikrist** (syn zatratenia, 2. Tesalonickým 2:3-4). K tejto udalosti dôjde **na konci prvej polovice** 70. Danielovho týždeň-roka a zakrátko nato nastane prenasledovanie národa Izrael a veriacich z pohanov: „*A drak sa rozhneval na ženu a odišiel bojovať s ostatnými z jej semena, ktorí zachovávajú prikázania Božie a majú svedoctvo Ježiša Krista*“ (Zjavenie 12:17; 1. Tesalonickým 5:3).

Antikrist sa zviditeľní tým, že sa posadí do chrámu v Jeruzaleme a bude chcieť, aby ho uctievali ako Boha. Až po tejto udalosti nastane ďalšia udalosť predznamenávajúca druhý fyzický príchod Pána. Je ňou prvé vzkriesenie: „*Ale vás prosíme, bratia, ohľadne príchodu nášho Pána Ježiša Krista a nášho zhromaždenia k nemu, aby ste sa nedali hneď zviklať od umu ani sa strašiť ani duchom ani slovom ani listom, ako nami poslaným, ako čo by už bol nastal deň Kristov. Nech vás nikto nezvedie nijakým spôsobom, lebo deň Kristov nenastane, kým prv nepríde odpadnutie, a nebude zjavený človek hriechu, syn zatratenia, ktorý sa protiví a povyšuje nad všetko, čo sa zovie Boh, alebo čomu sa dáva božská česť, takže sa posadí do chrámu Božieho ako Boh a bude sa vydávať za Boha*“ (2. Tesalonickým 2:1-4).

Pán si po svoj ľud príde podľa Písma. Pre tých, ktorí sú v tme, alebo tých, ktorí nebadajú, sa to udeje tak nepozorovane, nebadane a neočakávane, že to bude „*ako zlodej v noci*“ (1. Tesalonickým 5:2-4; Zjavenie 3:3, 16:15). K prvému vzkrieseniu a vychváteniu **dôjde v druhej polovici** 70. Danielovho týždeň-roka, nie skôr (2. Tesalonickým 2:3-4!;

pozri aj Daniel 9:27 – „*v polovici toho týždňa urobí to, že prestane bitná obeť aj obetný dar obilný*“). Vychvátením odídu z povrchu zeme všetci živí patriaci Pánovi. Že k vychváteniu došlo, svet zistí len podľa toho, že živí veriaci v evanjelium zo zeme zmizli, stratili sa a niet ich. Zmiznú a viac ich tu na zemi nebude – a to bude pre celý svet ďalšia dobre rozoznateľná udalosť, že druhý **fyzický** príchod Pána je veľmi blízko. Ich zmiznutie zo zeme bude okamihom, počiatkom faktického druhého príchodu (prichádzania) Pána.

Opakujeme: Podľa apoštola Pavla k vychváteniu Cirkvi a tým aj k počiatku obdobia druhého príchodu (prichádzania) Krista dôjde až potom, keď sa syn zatratenia (Antikrist) posadí do chrámu v Jeruzaleme, ktorý v súčasnosti v Jeruzaleme ešte nestojí, ešte sa ani nezačal stavať. Druhý príchod („prichádzanie“) začne a vychvátenie Cirkvi nastane až **vo vnútri** druhej polovice 70. Danielovho týždeň-roka (Daniel 9:27 a 2. Tesalonickým 2:3-4!).

Súženie sa začne tým, že Antikrist odstráni ustavičnú obeť a nastolí pustošiacu ohavnosť. Zo Zjavenia je zrejmé, že súžením prejde aj Cirkev, svätý Boží ľud. Je to zrejmé aj z evanjelia Matúša 24:9-13. Z toho vyplýva, že vychvátenie nenastane pred súžením. Súženie (Matúš 24:21) sa začne ohavnosťou spustošenia (Matúš 24:15).

Pán Ježiš svojich učeníkov vyučoval, že súženie bude skrátané pre vyvolených: „*A keby neboli skrátané tie dni, nebolo by zachránené niktoré telo; ale pre vyvolených budú skrátané tie dni*“ (Matúš 24:22). Vyvolení, o ktorých je tu reč, sú učeníci veriaci v Pána Ježi-

ša Krista, čiže deti Božie. Z Pánových slov priamo vyplýva, že vyvolení budú prechádzať súžením. Cirkev sa teda v súžení bude nachádzať. Ak by Cirkev (vyvolení) mala byť vychvátená pred súžením, načo by súženie bolo treba kvôli vyvoleným skracovať? Ved' oni by sa do súženia vôbec nedostali! Vychvátenie pred súžením z pohľadu výpovede Pána Ježiša nedáva zmysel. K vychváteniu Cirkvi dôjde počas veľkého tri a pol ročného súženia, ako o tom píšeme aj v predchádzajúcich dvoch odsekoch. (*Poznámka redakcie:* Odsek bol revidovaný 20. novembra 2024.)

Znamená druhého príchodu Pána

Prvé vzkriesenie mŕtvych a vychvátenie živých patriacich Pánovi a *jeho fyzický príchod, zostúpenie na zem na Olivovú horu* (Skutky 1:11-12) sú dve odlišné udalosti vyznačujúce začiatok a koniec obdobia druhého príchodu Pána Ježiša Krista. Dosvedčujú to práve rozdielne znamenia, ktoré tieto udalosti oznamujú a sprevádzajú. Porovnanie znamení, ktoré budú na začiatku a konci druhého Kristovho príchodu (v úzkom zmysle slova), pomáha pochopiť a objasniť toto obdobie histórie spásy.

A) Znamená začiatku druhého príchodu

Začiatok obdobia druhého príchodu („prichádzania“) Pána, ako píšeme vyššie, je rozpoznateľný predovšetkým podľa vychvátenia zo zeme živých patriacich Pánovi (Cirkvi). **Znamená vychvátenia** živých zo zeme a prvého vzkriesenia mŕtvych sú súčasne **znamenaniami počiatku** druhého príchodu Pána Ježiša Krista. Píše sa o nich v 1. liste Tesalonickým 4:14-17.

„*Lebo sám Pán s veliteľským povelom, s hlasom archanjela a s trúbou Božou zostúpi z neba, a mŕtvi v Kristu vstanú najprv; potom my živí ponechaní budeme razom s nimi vychvátení v oblakoch v ústrety Pánovi do povetria. A takto budeme vždycky s Pánom*“ (1. Tesalonickým 4:16-17).

Tu sa hovorí o troch *znameniach* a sú nimi: a) *veliteľský povel Pána*, b) *hlas archanjela* a c) *trúba Božia*. Toto však budú počuť iba tí – či živí, či mŕtvi –, ktorí patria Pánovi; tí, ktorí patria do prvého vzkriesenia. Svet ich vnímať nebude. Ľudia nepatriaci Pánovi (či mŕtvi, či živí) ich počuť nebudú.

Veliteľský povel Pána

Pán Ježiš o tomto hovoril aj v Jánovi 5:28-29.

„(28) *Nedivte sa tomu, lebo príde hodina, v ktorú všetci, ktorí sú v hroboch, počujú jeho hlas,*

(29) *a vyjdú tí, ktorí dobre činili, na vzkriesenie života, ale tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu.*“

Pán prehovorí, dá povel a tí, ktorí patria jemu, započujú jeho hlas a vstanú z mŕtvych k životu. Títo patria do prvého vzkriesenia (Zjavenie 20:4-6). Podľa verša 29 môžeme usudzovať,

že neskôr (po skončení tisícročného kráľovstva Krista) na Pánov hlas vstanú k súdu ako mŕtvi aj tí, ktorí neuverili v Krista a jeho evanjelium. Títo prídu k súdu Veľkého bieleho trónu a odtiaľ pôjdu do ohnivého jazera. Výraz „príde hodina“ treba chápať tak, že raz príde čas, ako pre jedných (spravodlivých), tak aj pre druhých (nespravodlivých), keď započujú Kristov hlas, a jedni vyjdú do večného života a druhí do večného zatratenia.

B) Znamená konca obdobia druhého príchodu (prichádzania)

Koncom posledného (sedemdesiateho) Danielovho týždňa príde Pán Ježiš v moci a sláve ako Kráľ kráľov a Pán pánov. Príde na bielom koni s nebeským vojskom, aby bil národy a pásol ich železným prútom pri vyliať Božieho hnevu. Príde, aby bojoval so šelmou (s Antikristom) a s vojskami kráľov zeme. Šelmu a falošného proroka porazí a uvrhne ich za živa do ohnivého jazera. Vojská kráľov zeme budú pobité mečom (Zjavenie 19:11-21). Pri tomto príchode, keď Pán Ježiš príde ako Kráľ kráľov, zostúpi fyzicky na Olivový vrch (Zachariáš 14. kapitola).

*A Duch a nevesta hovoria: Príd!
A ten, kto počuje, nech povie: Príd!
Zjavenie 22:17*

Drahoslav Vajda

Poznámky

A) Keď Daniel porozumel sedemdesiatim rokom vyhnanstva, išlo o 70 kalendárnych rokov (rok má 365 dní) podľa Jeremiáša. V Danielových proroctvách a rovnako aj v knihe Zjavenie Jána (Zjavenie 11:2-3) má jeden rok dĺžku 360 dní, čo je 12 mesiacov,

každý o 30 dňoch. V gregoriánskom kalendári, ktorý my používame v súčasnosti, má jeden rok dĺžku 365 dní, čo je 12 mesiacov s rôznym počtom dní (28, 29, 30, 31). Keď Daniel prorokoval, očividne používal babylonský kalendár (1 rok = 360 dní). Túto skutočnosť je v datovaní potrebné zobrať do úvahy, ako to uvádzame aj nižšie v ďalších poznámkach.

B) *Zerubábel* (hebrejsky), či *Zorobábel* (podľa niektorých prekladov) a Šesbacar (Ezdráš 1:8) je perzské meno Zerubábela (2:2). V preklade prof. Roháčka v knihe Ezdráš je to *Zerubábel*, ale v knihe proroka Haggea, Matúšovi a Lukášovi je Zerubábel uvedený ako Zorobábel (Haggeus 2:22-23; Matúš 1:12; Lukáš 3:27). Význam mena *Zerubábel* je „splodený v Bábeli“; podľa iného zdroja: „semeno Babylona“. *Zerubábel* sa zrejme narodil v babylonskom zajatí (vyhnanstve). Bol judským kniežaťom a vodcom (vojvodom) prvej vlny navrátilcov z babylonského zajatia. Bol vnukom predposledného judského kráľa Jehojachina (2. kráľov 24:8-15), známeho aj pod menom Jekoniáš (Jeremiáš 24:1; Ester 2:6, Matúš 1:12), ktorého vzal do vyhnanstva v Babylone Nabuchodonozor. Zerubábel je v rodovej línii kráľa Dávida (Lukáš 3:27).

Obdobná situácia je aj s menom *Ješua* (Ezdráš 2:2, 5:2). Uvádza sa, že je to neskoršia podoba mena *Jozua*, ktorého význam je: *Jahve je spasenie*, alebo *Jahve je vysloboditeľ*. V Ezdrášovi a Nehemiášovi je ten istý muž uvádzaný menom Ješua, ale v Haggeovi a Zachariášovi ako *Jozua* (Haggeus 1:1; Zachariáš 3:1). Kňaz Jozua (Zachariáš 3:1, Ezdráš 2:2, 5:2) spolu so Zerubábelom prišiel v prvej vlne navrátilcov z Babylona a podieľal sa na znovu postavení chrámu v Jeruzaleme.

Hospodin skrze proroka Haggea oznámil Zerubábelovi, že v dobe, keď *zatrasie nebm i zemou a zahladí silu kráľovstiev národov, toho dňa ho vezme a učiní ho ako pečatný prsteň, lebo jeho si vyvolil* (Haggeus 2:22-23). Toto proroctvo sa bezprostredne týka Zerubábela a prvej vlny návratu z vyhnanstva v Babylone, čo sa už v dejinách udialo. Charakter proroctva však naznačuje, že toto proroctvo má aj eschatologický rozmer, teda že sa týka aj udalostí posledných časov.

C) Roky, ktoré ohlasuje Daniel vo svojom proroctve, sú roky s dĺžkou trvania 360 dní, pričom sa to netýka len posledného týždňa, ale všetkých sedemdesiatich.

D) Obdobie 69 týždňov je zložené z dvoch období, z obdobia siedmich týždňov a z obdobia šesťdesiatich dvoch týždňov (69=7+62). Koniec *šesťdesiatdeväťtýždňového* obdobia je totožný s koncom posledného roka *šesťdesiatdvojtýždňového* obdobia – a je to rok 33 po Kristovi. Lebo to je rok, v ktorom bol ukrižovaný Spasiteľ, Ježiš Kristus, *pomazaný vojvoda*: „A po *šesťdesiatich a dvoch týždňoch bude vytätý pomazaný, a niet mu*“ (Daniel 9:26, pozri aj verš 25). Od toho sa odvíja, že začiatkom obdobia 69 týždňov-rokov (476 rokov gregoriánskeho kalendára) je rok 444 pred Kristom, čo by zodpovedalo návratu poslednej vlny zajatých na základe Artaxerxovho ediktu.

E) Pozri zdroj *Stručná história izraelského národa*, 4. časť, Solas číslo 62, jar 2023. <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/strucna-historia-izraelskeho-naroda-4-cast>

Izrael v dejinách spásy

9. časť

A. Od Nehemiáša po narodenie Ježiša Krista (Od Artaxerxa I. po Heroda Veľkého)

Knihami Ezdráš, Nehemiáš a Ester sa končí viac-menej súvislé rozprávanie o historických udalostiach, ktoré sa udiali so starozákonným národom Izrael. V dobe Zerubábel, Ezdráša a Nehemiáša bol znova postavený chrám, mesto Jeruzalem a jeho hradby. Knihou Nehemiáš a približne rokom 430 pred Kristom končí opis starozákonnej doby. V tomto čase končí aj kniha posledného proroka Starého zákona, proroka Malachiáša. V Malachiášovi 3:1 sa nachádza odkaz na Jána Krstiteľa, čím je preklenuté približne 430-ročné obdobie bez prorockej služby v Izraeli. Z tohto obdobia nemáme o udalostiach v Izraeli v Písme podrobnejší záznam. Výnimkou je len prorocké slovo v knihe Daniel v kapitolách 8 a 11.

Hoci sa návratom Židov z vyhnanstva obnovila národná identita, spoločenský a náboženský život, Izrael už viac nenadobudol samostatnosť a autoritu Dávidovho a Šalamúnovho kráľovstva. Existoval pod nadvládou susedných mocností. V tejto nadvláde sa vystriedali Perzská (Médsko-Perzská) ríša, po nej Grécka ríša (Macedónsko-Grécka) s následníckymi menšími ríšami (ovládanými dynastiami Ptolemaiovcov a Seleukovcov) a nakoniec Rímska ríša.

Po páde Novobabylonskej ríše v roku 539 pred Kristom sa zajatci vracali

späť do Judska. Zdá sa, že Peržania zachovali usporiadanie izraelskej krajiny zavedené za nadvlády Babylonie. Judsko spravoval vládca (miestodržiteľ) ustanovený perzským kráľom (Daniel 9:1). Je zrejmé, že Peržania zaručili Judsku náboženskú slobodu a určitú mieru samosprávy. O vzťahoch medzi perzskými vládcami a Izraelcami z tohto obdobia nie sú v Písme podrobnejšie záznamy. Keď sa Perzskej ríše (ríše Achajmenovcov obdobia 550-330 pred Kristom) zmocnil Alexander Veľký okolo roku 330 pred Kristom, Židia sa jednoducho stali poddanými novej ríše.

Alexander Veľký náhle zomrel v Babylone v roku 323 pred Kristom. Jeho smrťou sa Grécka ríša v priebehu nasledujúcich dvadsiatich rokoch rozpadla na štyri menšie následnícke ríše, v ktorých sa satrapami (vládcami, neskôr kráľmi) stali Alexandrovi veliteľia vojska a družovia, označované aj ako *diadochie*, *kráľovstvá diadochov*^{A1} (Daniel 11:4). Jeho ríša tak pripadla jeho najbližším priateľom a spolubojovníkom. Tak vznikli ríše:

1. Seleukova ríša Sýrsko-Babylonská^{B1} („kráľ severu“, Daniel 11:6-7, 11);
2. Ptolemaiova ríša v Egypte^{C1} („kráľ juhu“, Daniel 11:5 9 11);
3. Kassandrova ríša, čo bola pôvodná starogrécka krajina Macedónsko-Grécka^{D1};

4. Lysimachova ríša^{F)} (Trácia; v súčasnosti je Trácia časťou južného Bulharska, severovýchodného Grécka a európskej časti Turecka). Tieto ríše postupne dobyli alebo ovládli a k svetovláde sa tým dostali Rimania.

Roku 312 pred Kristom sa Izrael dostáva pod nadvládu gréckych ptolemaiovských kráľov vládnuvich v Egypte (v Ptolemaiovej ríši). V roku 198 pred Kristom si Izrael podmanili sýrski Seleukovci. Od roku 175 sa vládcom v Sýrii stal seleukovský kráľ Antiochus Epifanes (*215 – †161 pred Kristom), syn seleukovského kráľa Antiocha III. Veľkého. Vládol po smrti svojho otca od roku 175 až do svojej smrti v roku 161 pred Kristom. V roku 167 postavil najvyššiemu gréckemu pohanskému bohu Zeusovi oltár v židovskom jeruzalemskom chráme. Taktiež tam na oltári obetoval sviňu. Tým znesvätil jeruzalemský chrám. Tento čin je z Písma známy ako *ohavnosť spustošenia* (Daniel 11:31). Rozumieme tomu tak, že toto proroctvo v 11. kapitole Daniela sa jednak sčiasťky už vyplnilo (historicky, predobrazne), avšak týka sa najmä konca časov, teda má eschatologický rozmer.

Ako reakcia na znesvätenie chrámu došlo v roku 166 pred Kristom k povstaniu Makabejcov. Viedol ho Júda Makabejský a pod jeho vedením bol Jeruzalem v roku 164 dobytý, chrám očistený a znova posvätený. Túto udalosť si Židia každoročne pripomínajú na sviatok Chanuka (Ján 10:22).^{F)} Opis udalostí okolo Makabejského povstania sa nachádza v deuterokánonickej Prvej knihe Makabejcov (nie je súčasťou Tanachu ani protestantských prekladov Písma). Domnievame sa, že na povstanie

Makabejcov by sa mohlo vzťahovať proroctvo v Daniel 11:32: „*No, ľudia znajúci svojho Boha, sa zmocnia a vykonajú hrdinstvo.*“ Podobne ako v proroctve Daniel 11:31 by však išlo o predobrazné historické naplnenie tohto proroctva, pričom konečné naplnenie by sa malo udiat' v posledných časoch.

Nástup Rímskej ríše

Postupne sa k moci dostávali Rimania. So železnou tvrdosťou si Rimania vybojovali svetovládu. V roku 146 pred Kristom si Rimania najprv podmanili Grécko (pôvodné územie Grécka, nie celú ríšu Alexandra Veľkého). Ovládnutie Stredomoria Rimanmi zavŕšil sám grécky kráľ Attalos III.,^{G)} vládca Pergamonu (územie na dnešnom západnom pobreží Turecka), ktorý roku 133 pred Kristom odkázal svoju krajinu vo svojom závete Rímu. Avšak prelom k úplnej svetovláde sa Rimanom podaril až v roku 31 pred Kristom, keď Július Octaviánus, prvý rímsky cisár s prímením Augustus (stručne: cisár Augustus; Lukáš 2:1), porazil v roku 31 pred Kristom v bitke pri Actiu Ptolemaiovskú ríšu, toho času už poslednú existujúcu nástupnícku ríšu Alexandra Veľkého, poslednú diadochiu. Antonius a jeho manželka Kleopatra,^{G)} posledná ptolemaiovská kráľovná Egypta, spáchali samovraždu počas Octaviánovej invázie do Egypta. Egypt sa stal rímskou provinciou.

Rímsky vojvodca Pompeius^{H)} v roku 63 pred Kristom dobyl a obsadil Jeruzalem. Odvtedy na území Izraela, ale aj celom území Palestíny vládli Rímom určení panovníci. Z nich najznámejšou v Izraeli bola dynastia Herodesovcov a menovite Herodes Veľký. Za vládcu

v Izraeli bol ustanovený Rímom. Na jeruzalemský trón zasadol asi v roku 35 pred Kristom a vystriedal dynastiu Makabejcov (Hasmoneovcov). Viac

o Herodesovi Veľkom a jeho dynastii píšeme v článku „*Stručná história Izraela – 1. časť*“, Solas číslo 61, zima 2023, str. 28-43.

B. Izrael v dobe prvého príchodu Krista

Prorockvá starozákonných prorokov

Starozákonní proroci Izraela a prostredníctvom nich aj celý Izrael poznali, že oni ako národ a aj ako jednotlivci, ale aj ostatné národy, sú v rukách Hospodina. Už dobre vedeli, že je to Boh, v ktorom je záchrana, spasenie, ktorý má záľubu v milosti, spravodlivosti a súde (Jeremiáš 9:24). Je to Boh, od ktorého sa za každých okolností dalo očakávať splnenie jeho sľubov, ale aj varovaní a hrozieb (pozri napr. 5. Mojžišovu kapitoly 5-8, ale najmä 28-30). Izrael ako národ vo svojej histórii prechádzal rôznymi obdobiami súženia, katastrof a súdov. Dialo sa im to za ich neposlušnosť a nevieru. Často sa ocitali pod nadvládou a útlakom okolitých národov. Izrael túžil po vyslobodení, po dni spasenia, po dni záchranu. Skrze prorokov mu bolo oznámené, že príde čas jeho konečnej spásy – Boh im pošle záchranu v osobe muža, svojho služobníka, vyvoleného Mesiáša.

Zostatok Izraela

Izrael ako národ je neposlušný, je tvrdej šije, avšak v každom pokolení (generácii) izraelského národa v každej dobe existujú takí, ktorí veria (majú abrahámovskú vieru alebo po príchode Mesiáša vieru v Krista). Ostatní neveria, sú Bohu neverní a vo svojich srdciach zatvrdení. Tých veriacich v každom čase Božie slovo nazýva „zostatkom Izraela“. Slovo „zostatok“ alebo „ostatok“

označuje tú časť nejakého celku, ktorá ostala, zvýšila, pozostala či prežila. Výraz „ostatok“ však starozákonné texty používajú *najmä a špecificky* v súvislosti s prorockými o spásu izraelského národa (napríklad Izaiáš 10:20-22, Jeremiáš 31:7, Zachariáš 8:11-13). Podrobnejšie o *ostatku Izraela* píšeme v zdroji.¹⁾

Izrael je „Božím ľudom“ v dvojakom zmysle. Celý etnický Izrael ako národ sú „zvláštnym telesným potomstvom Abraháma“. V tomto zmysle sú celé etnikum „vyvoleným Božím národom“ a Boh s nimi ako s jediným národom spomedzi všetkých národov sveta koná ako s Božím ľudom. Izrael (ako etnikum, ako národ) v starozákonnej dobe reprezentuje na zemi Boží ľud. Je to tak aj vtedy, keď sú verní a poslúchajú, je to tak aj vtedy, keď sú neverní, neposlúchajú, voči Bohu sa búria. Je to tak pre zaslúbenia dané Abrahámovi z dôvodu, že ako celé etnikum sú „zvláštnym telesným potomstvom Abraháma“. V tomto národe sú v každej generácii (v každom čase) takí, ktorí sú Bohu verní a poslušní, pričom ich vernosť a poslušnosť pramení z (abrahámovskej) viery, a sú takí, ktorí Boha neposlúchajú, sú mu neverní, pretože majú tvrdé (neobrezané) srdce a tvrdú šiju. Reptajú a voči Bohu sa búria, či už z času na čas, alebo neustále. Ich nevera a neposlušnosť pramení z toho, že nemajú (abrahámovskú) vieru, Bohu neveria. S týmito nevernými Boh nikdy nekoná

ako s „pravým Božím ľudom“. Týchto Boh trestá časnými trestami a aj smrťou, za čím nasleduje konečný Boží súd a večné zatratenie (pozri príklad tých pobitých na púšti). Je to zjorné a očividné v čase putovania z Egypta do zaslúbenej zeme aj v čase prebývania v zaslúbenej zemi v období sudcov, aj v období kráľov a aj v období obnovy po návrate z babylonského vyhnanstva. O izraelskom národe to platí aj v čase príchodu a zemskej služby Pána Ježiša Krista.

Božím ľudom v tom pravom zmysle slova sú len tí z izraelského národa, ktorí sú veriaci, verní a poslušní, čiže „deti Abrahámovce podľa viery“, „synovia (a dcéry) zaslúbenia“. Toto je tá časť Izraela, ktorú Písmo často nazýva „ostatok Izraela“. To sú tí, ktorí sú „podľa vyvolenia milosti“. K nim, do koreňa olivy (to je Abrahám), sú vštepené neprirodzené (bez izraelského etnického pôvodu) ratolesti (vetvy), čiže uverivší z pohanov, deti Abrahámovce podľa viery, avšak z pohanov. Pravý Boží ľud teda tvoria všetky Abrahámovce deti podľa viery.

Z tohto dôvodu musíme byť veľmi pozorní a obozretní, čo sa týka starozákonných prorociev o Izraeli (Jakobovi), a musíme rozlišovať, či a ako sa týkajú etnického Izraela, či a ako sa týkajú ostatku Izraela a či a ako sa týkajú Cirkvi.

Prorocvá o zaslúbenom Mesiášovi

Starozákonné prorocvá o Izraelu zaslúbenom Mesiášovi sa týkajú rôznych skutočností a aspektov jeho príchodu. Niektoré sa naplnili pri prvom príchode. Niektoré sa pri prvom príchode nenaplnili a naplnia sa až pri druhom príchode.

Medzi skutočnosťami a aspektmi prvého príchodu patrí prorocvá o Mesiášovi prichádzajúcom na Sion, resp. prichádzajúcom do Jeruzalema ako Kráľ jazdiaci na oslato: „*Plesaj veľmi, dcéra Siona, pokrikuj radostne, dcéra Jeruzalema! Hľa, tvoj kráľ príde k tebe, spravodlivý je a plný spasenia, chudobný a jazdiaci na oslovi, na oslato, žrebcovi oslíc*“ (Zachariáš 9:9, pozri aj 2:10-11). Ďalšími sú prorocvá o trpiacom Mesiášovi (Izaiáš 53. kapitola) a prorocvá o dieťati narodenom z panny: „*Hľa, panna počne a porodí syna a nazve jeho meno Immanuel*“ (Izaiáš 7:14; Matúš 1:22-23).

Medzi skutočnosťami a aspektmi druhého príchodu patrí aj to, že Mesiáš príde do Jeruzalema a zhromaždí rozptýlený zostatok izraelského národa – hovoria starozákonné i novozákonné prorocvá (napr. Izaiáš 43:5; Ezechiel 11:17, 20:34, 26:25, 39:28!; Matúš 24:29-31, čo sú prorocvá v eschatologickom význame).

Zo všetkých prorociev týkajúcich sa zaslúbeného Mesiáša sa v ďalšom texte venujeme len *jeho príchodu do Jeruzalem jazdiaci na oslato a prorocvá o trpiacom Mesiášovi*.

Aj keď prorocvá hovorili, že zaslúbený Mesiáš bude trpieť (pozri Izaiáš kapitola 53), pre izraelský národ to bolo ťažko predstaviteľné. Ich predstava o Mesiášovi-Kráľovi mala iný rozmer ako to, že by Mesiáš mal trpieť a dokonca aj zomrieť. To bolo nepredstaviteľné aj pre jeho učeníkov, ktorí chodili s ním. Keď im Pán hovoril o svojom prichádzajúcom utrpení a smrti v Jeruzaleme (Matúš 16:21), apoštol Peter sa proti tomu kategoricky ohradil: „*Vtedy si ho pojal Peter a začal mu dohovárať hovo-*

riac: Milosrdne sebe, Pane; to sa ti nikdy nestane!“ (verš 22)

Zaslúbený Mesiáš prišiel

V plnosti časov poslal Boh svojho Syna, aby zachránil to, čo bolo zahynulo (Matúš 18:11). Ježiš Kristus z Nazareta, cez starozákonných prorokov zasľúbený Mesiáš, prišiel, aby v Jeruzaleme podľa starozákonných Písíem uskutočnil dielo vykúpenia (pozri napr. Izaiáš 49:5-6). Už zo starozákonných proroctiev bolo zrejmé, že spása sa nebude týkať len Izraela, ale aj pohanov: „... a riekol: *To je primálo, aby si mi bol služobníkom pozdvihnúť pokolenia Jakobove a navrátiť chránených z Izraela; ale som ťa dal za svetlo pohanom, aby si bol mojím spasením až po koniec zeme“ (Izaiáš 49:6).*

Narodil sa z panny menom Mária v Judskom Betleheme za dní kráľa Herodesa (Matúš 2:1). Z toho, čo bolo povedané skrze prorokov, ho poznáme aj pod pomenovaním Ježiš Kristus z Nazareta alebo Nazarejský (Matúš 2:23 a tam uvedené odkazy). Svoju verejnú službu začal, keď mal asi tridsať rokov (Lukáš 3:23). V Jeruzaleme bol ukrižovaný vo svojich tridsiatich troch rokoch, v roku 33 po Kristovi. O datovaní tejto doby píšeme v zdroji.²⁾

V dobe až po Letnice tvorili ľudstvo z Božieho pohľadu dve skupiny ľudí: *Židia a pohanské národy.*

Naplnenie starozákonného proroctva o Mesiášovi

Izrael v dobe od narodenia Ježiša Krista po ukrižovanie

Mesiáš (Kráľ) jazdiači na osľati

Nemali by sme prehliadať, že Zachariášovo proroctvo (9:9, pozri vyššie)

o príchode Mesiáša, Kráľa Izraela, do Jeruzalema, jazdiac na osľati, sa už počas prvého príchodu Ježiša Krista na zem naplnilo. Píše sa o tom vo všetkých štyroch evanjeliách (Matúš 21:1-11; Marek 11:1-10; Lukáš 19:28-38; Ján 12:12-13).

Na konci svojej pozemskej služby išiel Ježiš Kristus na sviatok Paschy do Jeruzalema. Svojim učeníkom povedal: „... *ideme hore do Jeruzalema, a Syn človeka bude vydáný najvyšším kňazom a zákonníkom, a odsúdia ho na smrť a vydajú ho pohanom“ (Marek 10:33).* Tak mu to bolo určené, lebo *nie je možné, aby prorok zahynul inde než v Jeruzaleme (Lukáš 13:32-33).* Udalosti okolo jeho príchodu do Jeruzalema odcitujeme podľa evanjelia Marka, ale tak je to aj v ostatných evanjeliách.

(1) *A keď sa blížili k Jeruzalemu, k Betfáge a Betánii pri Olivovom vrchu, poslal dvoch zo svojich učeníkov (2) a povedal im: Id'te do mestečka, ktoré je tu pred vami, a hneď, keď budete vchádzať do neho, nájdete osľa priviazané, na ktorom ešte nikto z ľudí nesedel; odviažte ho a priveďte. (3) A keby vám niekto povedal, čo to robíte, povedzte, že ho Pán potrebuje a že ho zase hneď sem pošle. (4) A odišli a našli osľa uviazané vonku pri dverách, na ceste, vedúcej popri tom dome, a odväzovali ho. (5) A niektorí z tých, ktorí tam stáli, im hovorili: Čo to robíte, že odväzujete osľa? (6) A oni im povedali tak, ako im prikázal Ježiš, a nechali ich. (7) A tak doviedli osľa k Ježišovi a hodili naň svoje rúcha, a sadol si naň. (8) A mnohí stlali svoje rúcha na cestu, a iní sekali letorasty so stromov a stlali na cestu. (9) A tí, ktorí išli pred ním a za ním, kričali a hovorili: Hosanna! **Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!***

(10) **Požehnané kráľovstvo nášho otca Dávida, ktoré prichádza v mene Pánovom!** Hosanna na výsostiach!

Podľa Matúša 21. kapitola:

(8) *A väčšina zástupu prestierali svoje rúcha na cestu, a zase iní sekali letorasty so stromov a stlali na cestu,*

(9) *a zástupy, ktoré išli pred ním, a ktoré išli za ním, kričali a hovorili: Hosanna v Synovi Dávidovom! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!* Hosanna na výsostiach!

Podľa Lukáša 19. kapitola:

(37) ... začalo celé to množstvo učeníkov radujúc sa chváliť Boha veľkým hlasom za všetky divy, ktoré videli, (38) a hovorili: **Požehnaný Kráľ, ktorý prichádza v mene Pánovom!** Pokoj na nebi a sláva na výsostiach!

Podľa Jána 12. kapitola:

(13)... nabrali palmových letorastov a vyšli proti nemu a volali: **Hosanna, požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom, Kráľ Izraelov!**

Časť izraelského národa prijala Ježiša Krista z Nazareta ako zaslúbeného Mesiáša a Kráľa, prichádzajúceho jazdiac na oslāti. Pri jeho ostatnom príchode do Jeruzalema ho videli prichádzať jazdiac na oslāti, a vtedy ho prijali a vyhlásili za Kráľa. Naplnili sa tým starozákonné proroctvá o Izraelu zaslúbenom Mesiášovi a Kráľovi. Ježiš Kristus prijal ich oslavovanie a uctievanie ho ako Kráľa Izraela a Mesiáša. Všimnime si, že Ježiš týchto ľudí a ich vyhlasovanie ho za Kráľa neodmietol na rozdiel od tých, ktorý ho chceli vyhlásiť za kráľa po udalosti, keď urobil zázrak nasýtenia veľkého zástupu

z piatich chlebov a dvoch rýb (pozri Ján 6:14-15). Týchto odmietol, lebo to by nebolo podľa proroctva a Božieho plánu – vtedy nejazdil na oslāti a neprichádzal do Jeruzalema.

Bola to však len čiastka národa, ktorá Ježiša Krista z Nazareta prijala ako Mesiáša a Kráľa jazdiaceho na oslāti. Bol to vyvolený *zostatok Izraela* tej doby (Rímskym 11:5) – doby medzi narodením Mesiáša z panny a jeho ukrižovaním v Jeruzaleme.

Nie tak vodcovia národa, najvyšší kňazi, farizeji a zákonníci. Tí sa rozhorčovali a hnevali. Ježiš ich však napomenul. „*A Ježiš vošiel do chrámu Božieho... A pristúpili k nemu slepí a chromí v chráme, a uzdravil ich. Ale keď videli najvyšší kňazi a zákonníci tie prepodivné veci, ktoré činil, a deti, že kričia v chráme a hovoria: Hosanna v Synovi Dávidovom! hnevali sa a povedali mu: Čuješ, čo títo hovoria? A Ježiš im povedal: Áno. Či ste nikdy nečítali, že z úst nemluvniat a tých, ktorí požívajú prsia, pripravil si si chválu?“* (Matúš 21:12,14-16) Nakoniec vydali stanovisko a oficiálne vyhlásili: „... *Nechceme, aby tento kraloval nad nami,*“ (Matúš 27:22; Marek 15:12-15; Lukáš 19:14; pozri aj Ján 18:37, 19:14-15) a rukami pohanov, prostredníctvom Piláta a rímskych vojakov, ho ukrižovali.

Proroctvo Krista o ostatku Izraela

Starozákonné proroctvo o príchode Mesiáša jazdiaceho na oslāti sa naplnilo. Národ Izrael ako celok však prichádzajúceho Mesiáša a Kráľa neprijal. Keď Ježiš vchádzal do Jeruzalema, zaplakal nad týmto mestom, tým aj nad celým Izraelom, a vyslovil nové proroctvo o *ostatku Izraela*:

(37) *Jeruzaleme, Jeruzaleme, ty, ktorý vraždíš prorokov a kameňuješ tých, ktorí sú kedy poslaní k tebe, koľko rás som chcel zhromaždiť tvoje deti, tak ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod svojej krídla, ale nechceli ste!*

(38) *Hľa, zanecháva sa vám váš dom pustý!*

(39) *Lebo vám hovorím, že ma už odteraz nikdy nevidíte, až poviete: Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!* (Matúš 23:37-39).

Pán Ježiš sa znova vráti na túto zem a príde do Jeruzalema. Príde však až vtedy, až Izrael povie: „Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!“ (Matúš 23:37-39) Nepríde na oslāti – toto sa už naplnilo. Apoštol Ján v zjavení videl Pána Ježiša, Kráľa kráľov a Pána pánov, prichádzať jazdiac na bielom koni (Zjavenie 19:11), teda už nie na oslāti, ale na bielom koni. Pri jeho druhom fyzickom príchode ho budú predchádzať a sprevádzať mocné znamenia a uvidí ho každý obyvateľ na tejto zemi: „Lebo ako vychádza blesk od východu a ukazuje sa až na západ, tak bude aj príchod Syna človeka...“ (Matúš 24:27-30).

Izrael zavrhol svojho Mesiáša. Božie spasiteľné konanie s týmto náro-

dom však neskončilo. Tak oznamuje aj Izaiáš 54:4-10. Príde čas, keď Izrael spozná svojho Mesiáša a prijme ho. Bude to za druhého príchodu Pána Ježiša Krista.

Trpiaci a ukrižovaný Mesiáš

Trpiaci a usmrtený Mesiáš v starozákonných proroctvách je najobširnejšie predstavený prorokom Izaiášom. Píše o ňom vo viacerých kapitolách, najvyšštiežnejšie asi v kapitole 53.

Pán Ježiš sa na začiatku svojej služby predstavil v Nazarete slovami proroka Izaiáša 61. „A podaná mu bola kniha proroka Izaiáša, a otvoriac knihu našiel miesto, kde bolo napísané: Duch Pánov je nado mnou, a preto ma pomazal zvesťovať chudobným evanjelium, poslal ma uzdravovať skrúšených srdcom, vyhlásiť zajatcom prepustenie a slepým návrat zraku, zlomených poslať na slobodu a vyhlásiť rok Pánov príjemný“ (citované podľa Lukáša 4:17-18). Prišiel ako zaslúbený Pán a Kráľ, ako Syn Dávidov. Robil zázraky a divy, aké nikto iný urobiť nemohol. Vodcovia Izraela však o ňom vyhlásili, že: „Tento nevyháňa démonov, iba Belzebúbom, kniežatom nad démonami“ (Matúš 12:24). Pán Ježiš po tejto udalosti začal svojim učeníkom kázať, že „musí odísť do Jeruzalema a mnoho vytrpieť od starších a od najvyšších kňazov a od zákonníkov a byť zabitý a na tretí deň vstať z mŕtvych“ (Matúš 16:21).

O jeho prvom príchode, službe, ukrižovaní, vstaní z mŕtvych a na nebo vstúpení sa podrobne píše vo všetkých štyroch evanjeliách. Božie deti o tom všetkom dobre vedia, lebo to je predmetom viery ich spasenia a obsahom živej nádeje na jeho druhý príchod.

C. Izrael a ľudstvo pred a po Letniciach

Doba *prvého príchodu* Božieho Syna, Ježiša Krista, sa skončila jeho vzatím na nebo (Skutky 1:9). Na Letnice bol vyliaty Svätý Duch. V Jeruzaleme vtedy vznikla Cirkev, Kristova nevesta, telo Kristovo, a po celom svete sa začalo zvestovať evanjelium milosti Ježiša Krista. (O narodení Ježiša Krista, jeho službe a apoštolskom období píšeme v článku „*Stručná história Izraela – 1. časť*“, *Solas* číslo 61, zima 2023, str. 28-43.)

Pred Letnicami tvorili ľudstvo dve skupiny ľudí. *Prvú skupinu* tvorili Židia a *druhú* pohania (v novozákonných pís-mach nazývaní aj „Gréci“). Po Letniciach sú tu už tri skupiny: *Židia (ktorí neverili v Mesiáša)*, *Gréci a cirkev Božia – „Tak sa chovajte, aby ste neboli urážkou ani Židom ani Grékom ani cirkvi Božej“* (1. Korinským 10:32). Stručne si tieto skupiny opíšeme.

a) Židia

Ako uvádzame v predchádzajúcich častiach cyklu, Boh si pre svoje zá-mery s ľudstvom spomedzi všetkých národov vyvolil izraelský národ. Konal s ním zvláštnym spôsobom. Cez staro-zákonných prorokov im zaslúbil Me-siáša, ktorý k nim príde ako ich Kráľ a Pán. Židia všetkých iných menovali slovami ako: *neveriaci, pohania, neob-rezaní* alebo *Gréci* – všetky tieto pojmy sú synonymá na označenie „nežidov“ (tých, ktorí nemajú židovský etnický pôvod).

Avšak nie všetci Židia boli aj sku-točnými, pravými Židmi v duchovnom zmysle (Rímskym 2:28-29). Nie všetci

boli veriacimi v Boha, poslúchajúcimi a podriaďujúcimi sa Božej vôli. Tak to bolo do príchodu Božieho Syna v tele na túto zem, tak to bolo aj počas jeho prvého príchodu a tak to bude aj do času, keď Mesiáš, Ježiš Kristus z Naza-reta, príde do Izraela znova. Boh však v každom čase mal v Izraeli časť národa – *zostatok z Izraela* –, ktorý mu bol verný a poslušný (Rímskym 11:5).

Ako píšeme vyššie [v pasáži *Mesiáš (Kráľ) jazdiaci na oslatí*], časť izrael-ského národa pri prvom príchode do Jeruzalema prijala Ježiša Krista z Na-zareta, jazdiaceho na oslati, ako svojho Mesiáša a Kráľa. Došlo k tomu ešte pred jeho ukrižovaním, teda ešte pred jeho vstaním z mŕtvych a pred Letnicami. Bol to *vyvolený ostatok Izraela* na spasenie tej doby.

b) Gréci (pohania)

Títo nemali žiadne poznanie pravého Boha – Boha Izraela. Okrem Židov do Letníc na svete boli len pohania, ktorí uctievali svoje nepravé rozmanité bož-stvá. Boh do Golgoty, do ukrižovania Ježiša Krista, resp. do vyliatia Svätého Ducha na Letnice, nechal pohanské ná-rody ísť ich vlastnou cestou. Od Letníc sa obrátil aj k pohanským národom a aj im sa skrze evanjelium zvestuje spasenie z milosti skrze vieru (Skutky 11:17-18, 14:16, 17:30).

c) Cirkev Božia

Po nanebovstúpení Ježiša Krista, pres-nejšie na Letnice vznikla v Jeruzaleme Cirkev Božia, Cirkev Ježiša Krista, ako to

bol Kristus zaslúbil: „... *zbudujem svoju cirkev, a nepremôžu jej ani brány ríše smrti*“ (Matúš 16:18). Je to zvláštny ľud, ktorý nebol a ani nie je samostatným národom. Pochádza zo Židov i pohanov, ktorí sú skrze vieru v evanjelium Ježiša Krista z Nazareta Svätým Duchom sformovaní v jeden celok, jeden ľud, Boží ľud (Efezských 2:11-22).

Zostatok Izraela po Letniciach

(Pojem *zostatok Izraela* sme podrobne vysvetlili v článku „Izrael v dejinách spásy – 7. časť“, pozri zdroj 2.)

Medzi Letnicami a prvým vzkriesením

Prítomná doba, v ktorej sa práve nachádzame, v ktorej žijeme a v ktorej žijú všetky národy sveta, je doba medzi Letnicami a začiatkom posledného, sedemdesiateho Danielovho týždeň-roka (Daniel 9:24), resp. začiatkom celosvetovej Antikristovej ríše. Doba sedemdesiateho Danielovho týždeň-roka je doba, v ktorej dôjde k vytúženému druhému príchodu Pána Ježiša Krista, k prvému vzkrieseniu mŕtvych a vychváteniu zo zeme živých patriacich Pánovi a iným udalostiam.

Zostatok Izraela vyvoleného na spasenie v dobe medzi Letnicami a prvým vzkriesením tvoria Židia, ktorí uverili alebo ešte uveria, že ukrižovaný, zomrelý, pochovaný, zmŕtvychvstalý a na nebo vzatý Ježiš Kristus z Nazareta je Izraelu zaslúbený trpiaci Mesiáš (Izaiáš 54. kapitola; Matúš 16:21).

Inými slovami, *tento zostatok Izraela* v dobe medzi Letnicami a prvým vzkriesením tvoria Židia, ktorí uverili alebo ešte uveria v evanjelium Ježiša Krista a sú spasení z viery v toto

evanjelium. Títo už patria Ježišovi Kristovi, patria do Cirkvi a do prvého vzkriesenia. K prvému vzkrieseniu podľa apoštola Pavla dôjde až potom, ako bude zjavený syn zatratenia (Antikrist), ktorý sa posadí do chrámu Božieho. Bude sa vydávať za Boha a bude chcieť, aby ho oslavovali ako Boha (2. Tesalonickým 2:1-4). K zviditeľneniu (zjaveniu) Antikrista podľa Danielovho prorocstva dôjde na konci prvej polovice 70. Danielovho týždeň-roka (Daniel 9:27). To znamená, že k *prvému vzkrieseniu mŕtvych a vychváteniu živých patriacich Pánovi* dôjde až v druhej polovici posledného Danielovho týždeň-roka. Odstránením ustavičnej obete a nastolením ohavnosti pustošenia sa začne *vel'ké súženie* (Matúš 24:21), nazvané aj *Jakobovo súženie* (Jeremiáš 30:7).

Obe tieto skupiny Židov, *ostatok* v dobe od narodenia Krista po ukrižovanie (po Letnice) a *ostatok* v dobe od Letníc po prvé vzkriesenie, sú vyvolené na spasenie z viery a tvoria *zostatok Izraela doby medzi prvým a druhým príchodom Pána*.

Okrem tohto *zostatku*, z ktorého jednotlivci už sú alebo ešte len budú spasení v dobe po Letniciach a pred prvým vzkriesením, sú v izraelskom národe Židia, ktorí sú neveriaci (bezbožní), a Židia, ktorí druhý príchod Pána ešte len očakávajú. Tí, ktorí veria, že im zaslúbený Mesiáš ešte len príde, sa na jeho príchod pripravujú. Podľa správ z Izraela sa pripravujú kňazi na svoju kňazskú službu, šijú kňazské odevy a žijú v nádeji, že v Jeruzaleme dôjde aj k postaveniu chrámu Bohu Izraelovmu.

D. Izrael v dobe po roku 135 po Kristovi

Apoštolská doba a biblické záznamy o histórii Izraela, Cirkvi a skonania sveta končia apoštolom Jánom vo vyhnanstve na ostrove Patmos a opisom videní, ktoré tam dostal. Smrť apoštola Jána sa datuje do roku 100 po Kristovi. O ďalšej zemskej histórii Izraela sa dozvedáme už len z mimobiblických záznamov a zdrojov. Tak je to aj v dnešných dňoch, v ktorých sme priami svedkami a súčasníkmi udalostí, ktoré sa dejú s Izraelom a v Izraeli.

Stručnú históriu Izraela od povstania Bar Kochbu (132-135 po Kristovi), zničenia Jeruzalema v roku 135 a rozptýlenia izraelského ľudu medzi národy sveta, vznik novodobého štátu Izrael až po súčasnosť sme predložili v článku „*Stručná história izraelského národa – 4. časť*“⁽³⁾.

O „budúcej histórii“ Izraela, Cirkvi a všetkých pozostávajúcich národov

sveta – vlastne „histórii poslednej doby (konca časov)“ – môžeme povedať, že pred nami sú dni, v ktorých dôjde k naplneniu ostávajúcich starozákonných a novozákonných prorociev a videní. Slovo, ktoré Boh povedal skrze svojich prorokov, sa naplní. Jeremiášovi povedal: „... bdejem nad svojím slovom, aby som ho vykonal“ (Jeremiáš 1:12). Sú to proroctvá a videnia hlavne o veľkom či Jakobovom súžení; Antikristovi a jeho celosvetovej ríši; prvom vzkriesení mŕtvych; druhom príchode Pána Ježiša Krista a jeho tisícročnom kráľovstve; súdom pred veľkým bielym trónom; novej zemi, novom nebi a novom Jeruzaleme. Tieto proroctvá a udalosti budú, nadejeme sa, predmetom samostatných článkov.

Drahoslav Vajda

Poznámky (A – CH) a zdroje (1 – 3) k tejto časti

A) *diadochia*, všeobecne znamená zastupovanie jedného prvku (veci) nižším prvkom toho istého charakteru (podstaty). V geológii sa týmto pojmom označuje zastupovanie jedného iónu druhým v mriežke minerálu.

Diadochovia (jedn. číslo *diadoch*) boli nástupníci Alexandra Veľkého, ktorí si medzi sebou v rokoch 322-301 pred Kristom počas tzv. vojen diadochov rozdelili Alexandrovu (Grécku, Grécko-Macedónsku) ríšu. Boli to predošlí Alexandrovi spoločníci, dôstojníci či generáli, ktorí po smrti Alexandra dostali na starosť jednotlivé provincie. Pôvodne mali pôsobiť len ako správcovia území, ktoré mal zdediť Alexandrov syn Alexander IV. Aigos. Ale pretože bol ešte len dieťaťom a spoluvládca Filip III. Arrhidaios nebol dostatočne silnou osobnosťou, aby ríšu udržal pohromade, diadochovia sa zmenili na suverénnych vládcov, ktorí medzi sebou začali bojovať o moc. Tí, ktorí dokázali uhájiť svoje územie, poprípade ho rozšíriť, prijali titul kráľa, založili nástupnícke kráľovstvá a vlastné dynastie.

- B) *Seleukovci* boli dynastiou macedónskeho pôvodu, ktorá ovládala od roku 312 pred Kristom ázijskú časť ríše Alexandra Veľkého. Zakladateľom dynastie bol Seleukos I. Nikator (*358 – †281 pred Kristom). Bol to macedónsky dôstojník Alexandra Veľkého a vedúca osobnosť diadochov. Najväčšia rozloha seleukovskej ríše spadá do druhej polovice 3. storočia pred Kristom. Vtedy zahrňovala oblasti od Malej Ázie (od dnešného Turecka), cez Sýriu, Mezopotámiu, iránske kraje až k povodiu rieky Indus v Indii. Časom od nej odpadávali východné územia, ktoré postupne dobýjali Partovia. Okolo roku 100 pred Kristom sa táto bývalá mohutná ríša scvrkla len na územie dnešnej Sýrie (Iturea). K úplnému zániku seleukovskej ríše došlo v roku 64 pred Kristom, keď sa Sýria (Seleukova ríša) stala rímskou provinciou. Rímske vojská viedol Pompeius.
- C) *Ptolemaiovci* boli kráľovská dynastia, ktorá vládla Egyptu v rokoch 305-31 pred Kristom. Egyptu v tomto období vládli grécki vládcovia a hovorilo sa o ňom ako o helenistickom (gréckom) Egypte. Ich meno je odvodené od Gréka Ptolemaia, jedného z generálov Alexandra Veľkého, ktorý po Alexandrovej smrti bol vymenovaný za správcu (satrapu) Egypta. V roku 305 pred Kristom sa vyhlásil za kráľa Ptolemaia I. (neskôr známeho pod prírmením *Sotér – Spasiteľ*). Všetci mužskí panovníci tejto dynastie prijímali meno Ptolemaios. Kráľovné zvyčajne dostávali mená Kleopatra, Arsinoé alebo Berenika. Najznámejšia z nich bola Kleopatra VII., ktorá bola poslednou ptolemaiovskou kráľovnou. V roku 31 pred Kristom po víťaznom vpáde rímskeho vojska vedeného Octaviánom Augustom do Egypta spáchala samovraždu. Ptolemaiovská ríša tým v tomto roku zanikla a Egypt sa stal rímskou provinciou. Rím sa stal celosvetovým vládcom.
- D) *Kassander* (*358 – †297 pred Kristom) Bol jeden z diadochov, ktorí bojovali o Alexandrovu ríšu po jeho smrti v roku 323 pred Kristom. Kassander sa neskôr chopil moci tým, že dal zavraždiť Alexandrovho syna a dediča Alexandra IV. Bol vládcom starogréckeho kráľovstva od roku 305 do roku 297 pred Kristom.
- E) *Lysimachos* (*360 – †281 pred Kristom) Počas Alexandrových ťažení v Perzii bol v roku 328 pred Kristom jedným z jeho bezprostredných osobných strážcov. Lysimachos údajne premohol leva holými rukami a následne sa stal jedným z Alexandrových obľúbencov. Po Alexandrovej smrti v roku 323 pred Kristom sa stal v roku 306 pred Kristom vládcom Trácie. Niektoré mince vydané počas Lysimachovho vládnutia mali na jednej strane jeho podobu a na druhej strane obraz leva.
- F) Význam slova „chanuka“ je *zasvätenie* alebo *vysvätenie*. Udalosť pomenovaná týmto slovom je tiež nazývaná ako *Sviatok svetiel*. Pripomína dobu znova zasvätenia druhého židovského chrámu (v roku 165 pred Kristom), ktoré nastalo po jeho znesvätení Antiochom Epifanom v roku 167. Sviatok pripomína zázrak, ktorý sa vtedy stal. V chráme bola nájdená iba jedna kanvička oleja a olej, ktorý obsahovala, postačoval na svietenie iba na jeden deň.

Svetlo však horelo celých predpísaných osem dní. Počas tejto doby stihli vylisovať nový olej a zároveň ho aj posvätiť.

Sviatok trvá osem dní a jeho začiatok je datovaný na 25. deň mesiaca *kislev*, ktorého začiatok podľa gregoriánskeho kalendára spadá do obdobia medzi 3. novembrom a 4. decembrom. Každý rok začiatok oslavy Chanuky pripadá na iný deň. V tomto roku to bude 25. december.

G) *Attalos I.* (*269 – †197 pred Kristom)

Iným menom *Sotér*, čo znamená *Spasiteľ*. Bol vládca a neskôr kráľ Pergamonu v rokoch 241 – 197 pred Kristom.

Attalos III. Filométor (gr. *Filométor* = *Milujúci matku*; *171 – †133 pred Kristom) bol posledný pergamský kráľ (od 138 pred Kristom). Bol vnuk Attala I. a priateľ Rimanov. V testamente odkázal všetok svoj majetok Rimanom, ktorí to pochopili doslovne, a po jeho smrti sa Pergamská ríša a postupne i celá Malá Ázia stali rímskou provinciou.

H) *Gnaeus Pompeius Magnus* (*106 – †48 pred Kristom)

Známy ako *Pompeius* alebo *Pompeius Veľký* bol generál a štátnik Rímskej republiky. Zohral významnú úlohu pri premene Ríma z republiky na cisárstvo. Na začiatku svojej kariéry bol prívržencom a chránencom rímskeho generála a diktátora Sullu. Neskôr sa stal politickým spojencom a napokon nepriateľom Júlia Cézara. Bol trikrát zvolený za konzula (v rokoch 70, 55 a 52 pred Kristom).

Pompeius, člen senátorskej šľachty, sa ešte v mladosti vydal na vojenskú dráhu. Pompeiove skoré vojenské úspechy mu vyniesli prívlastok *Magnus* – *Veľký*, podľa jeho chlapčenského hrdinu Alexandra Veľkého. V rokoch 60 pred Kristom sa v dobe tzv. *neskorej rímskej republiky*^{CH} spojil s Krassom a Cézarom do neformálneho politického spojenectva známeho ako prvý triumvirát. Po smrti Krassa (53 pred Kristom) prešiel do politickej frakcie známej ako optimáti – konzervatívnej frakcie rímskeho senátu. Pompeius a Cézar potom začali súperiť o vedenie celého rímskeho štátu, čo nakoniec viedlo k občianskej vojne. Pompeius bol porazený v bitke pri Farsale v roku 48 pred Kristom a hľadal útočisko v ptolemaiovskom Egypte, kde ho zavraždili dvorania Ptolemaia XIII.

CH) *Neskorá rímska republika* je označenie obdobia dejín starovekého Ríma. Ide o poslednú fázu Rímskej republiky, o obdobie krízy republiky a častých občianskych vojen (132 – 31 pred Kristom).

- 1) Pozri článok „Izrael v dejinách spásy – 7. časť“, *Solas* číslo 59, leto 2023, str. 20-33.
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/izrael-v-dejinach-spasy-7-cast>
- 2) Pozri článok „Stručná história izraelského národa – 1. časť“, *Solas* číslo 61, zima 2023, str. 28-43.
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/strucna-historia-izraelskeho-naroda-1-cast>
- 3) Pozri článok „Stručná história izraelského národa – 4. časť“, *Solas* číslo 62, jar 2024, str. 33-41. Touto časťou sme cyklus „Stručná história izraelského národa“ ukončili.
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/strucna-historia-izraelskeho-naroda-4-cast>

Andrew Murray

On je našou hlavou

Lebo na to ste boli povolaní; pretože aj Kristus trpel za nás, zanechajúc nám príklad, aby ste nasledovali jeho šlapaje... ktorý sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme odumreli hriechom a žili spravodlivosti, ktorého sinavicami ste uzdravení.

1. list Petra 2:21–24

Naše povolanie k nasledovaniu príkladu Pána Ježiša a ku chodeniu v jeho šlapajach je také vznešené, že máme mnoho dôvodov, aby sme plní údivu zvolali: „Ako sa môže od hriešneho človeka očakávať, že bude chodiť ako Boží Syn?“ Odpoveď, ktorá zaznieva najčastejšie, je tá, že sa to vlastne od nás nedá požadovať a že tento príkaz nám pred oči kladie síce krásny, ale nedosiahnuteľný ideál.¹⁾

Odpoveď Svätého Písma je však úplne iná. Ukazuje nám na úžasný vzťah k Pánovi Ježišovi, v ktorom stojíme. Skrze naše spojenie s ním sa v nás rozvíja celé jeho pôsobenie v nás, a preto od nás môže v celej vážnosti žiadať, aby sme chodili tak, ako chodil on. Pre každého, kto nasledovanie príkladu Pána Ježiša myslí skutočne vážne, je nevyhnutné, aby si bol vedomý tohto vzťahu ku Kristovi.

A v čom spočíva tento náš vzťah k nemu? V uvedených veršoch Peter hovorí o rôznych pohľadoch na vzťah, ktorý k nám má Pán Ježiš. On je naším zástupcom, naším vzorom a našou hlavou. Pán Ježiš je naším zástupcom. „Kristus trpel za vás... na vlastnom tele vyniesol naše hriechy na drevo.“ Pán Ježiš ako zástupca trpel a zomrel na na-

šom mieste. Niesol naše hriechy a týmto spôsobom odstránil ich kľiatbu aj ich moc. Ako zástupca učinil to, čo sme my nemohli urobiť, a zároveň už teraz ani nemusíme učiť.

Pán Ježiš je tiež naším vzorom. Na jednej strane je jeho dielo úplne jedinečné; na druhej strane ho v ňom ale máme nasledovať; máme žiť tak, ako žil on, a trpieť rovnako, ako trpel on. „Kristus trpel za vás, dal vám príklad, aby ste nasledovali jeho šlapaje.“ Skrze jeho zástupné utrpenie sme i my povolaní, aby sme trpeli podľa jeho vzoru. Je to však možné? Pri svojom zástupnom utrpení mal k dispozícii moc svojej Božskej prirodzenosti; ako je možné očakávať odo mňa, v slabosti môjho tela, že budem trpieť tak ako on? Nie je medzi týmto zástupným utrpením a utrpením predobrazným, ktoré tu Peter tak úzko spája, neprekonateľná priepasť? Nie, musíme o diele Kristovom uvažovať ešte z tretieho pohľadu, ktorý preklenuje túto priepasť a skrze ktorý uvidíme, že je naozaj možné vziať si svojho zástupcu za svoj vzor a žiť, trpieť aj mrieť ako on.

Pán Ježiš je aj našou hlavou. Tu musíme hľadať spojenie medzi ním ako zástupcom a ako predobrazom. Pán

Ježiš je druhý Adam. Ak v neho verím, som s ním spojený v duchu. Skrže toto spojenie žije vo mne a udeľuje mi moc svojho dokonaného diela, svojej smrti a svojho zmŕtvychvstania. Preto nás šiesta kapitola Listu Rímskym a aj iné biblické miesta učia, že kresťan zomrel hriechu a žije Bohu. To, čo pôsobí vo veriacom, je v skutočnosti život Pána Ježiša – život, ktorý prešiel smrťou – a tiež moc tejto smrti, takže o ňom môže byť povedané, že s Kristom zomrel aj vstal. Túto myšlienku zdôrazňuje aj Peter, keď hovorí: „... na vlastnom tele vyniesol naše hriechy na drevo...“ A to nielen preto, aby sme skrže jeho smrť mali odpustenie hriechov, ale aj „aby sme odumreli hriechom a žili spravodlivosťou“. Tak ako sme mali podiel na duchovnej smrti prvého Adama a v ňom sme skutočne zomreli, tak máme podiel aj na druhom Adamovi, v ktorom sme zomreli hriechu a teraz žijeme Bohu. Pán Ježiš je nielen naším zástupcom, ktorý pre nás žil a zomrel, je nielen naším vzorom, ktorý máme nasledovať v živote aj smrti, ale je aj našou hlavou, s ktorou sme jedno, ktorého smrťou sme aj my zomreli, ktorého životom aj my žijeme. Týmto dostávame silu k tomu prijať svojho zástupcu za svoj vzor; skutočnosť, že Pán Ježiš je našou hlavou, je putom, ktoré nerozlučne spája vieru v zástupcu a nasledovanie vzoru.

Tieto tri pravdy veľmi úzko spolu súvisia a nedajú sa rozdeliť. A predsa sa mnohí o to často pokúšajú. Sú ľudia, ktorí sa snažia nasledovať príklad Pána Ježiša bez toho, aby verili v jeho zmierenie. Hľadajú silu k životu podľa Boha v sebe samých a ich námaha pochopiteľne zostáva bez ovocia. Iní

zase pevne veria v zástupnú smrť Pána Ježiša, ale zanedbávajú jeho vzor. Veria vo vykúpenie skrže jeho krv, vyliatu na Golgote, ale nechodia v šľapajach toho, ktorý niesol kríž.

Viera v zmierenie je iste základom celej stavby, ale samotná nestačí. Také kresťanstvo je nedostatočné; taký veriaci neberie vážne posvätenie, pretože mu chýba poznanie toho, čo je bezpodmienečne nutné – aby sme popri viere v zmierenie skrže Pána Ježiša aj nasledovali jeho príklad.²⁾

Existuje ešte tretia skupina kresťanov, ktorí porozumeli pravde, že Pán Ježiš je ich vzorom aj ich ospravedlnením, no napriek tomu im niečo chýba. Cítia povinnosť nasledovať príklad Pána Ježiša, no nemajú k tomu silu; nedokážu porozumieť, ako sa dá žiť podľa jeho vzoru. To, čo potrebujú, je jasný pohľad na to, že Pán Ježiš je aj našou hlavou. Môžem byť svojmu zástupcovi podobný preto, že nie je tým, kto stojí ďaleko, ale tým, ktorý je vo mne a ja v ňom. Jeho život mnou preniká. On sám žije vo mne; ten, ktorý ma vykúpil svojou krvou. Nasledovať jeho šľapaje je mojou povinnosťou, pretože je to možné: je to prirodzený dôsledok predivného spojenia medzi hlavou a údmi. Až keď tomuto správne porozumieme, môže táto požehnaná pravda, že Pán Ježiš je naším vzorom, zaujať správne miesto.

Keď Pán Ježiš skrže živé obecnosť so mnou vyformuje vo mne svoju podobu, moja úloha bude jednoduchá i slávna. Na jednej strane mám na neho hľadiet ako na svoj vzor, až kým mi táto pravda nebude jasná a budem ho môcť nasledovať; na druhej strane mám zostať v ňom a mám otvoriť svoje

srdce predivnej moci jeho života. To, čo započal skrze zástupnú smrť, dokoná svojím životom, ktorý prebýva vo mne. Pretože môj zástupca je aj mojou hlavou, jeho vzor sa musí stať meradlom môjho života. Často sa spomína Augustínov výrok: „Pane, daj mi, čo prikazuješ, a potom prikáž, čo chceš.“ To sa hodí aj k tomu, o čom hovoríme. Keď mi Pán, ktorý vo mne prebýva, dá to, čo odo mňa požaduje, nemôže byť žiadny nárok privysoký; potom mám odvahu premýšľať o jeho vzore v celej jeho výške a šírke a tiež prijať ho za svoj. Vtedy pre mňa nebude len púhym príkazom, ktorý mi hovorí, ako mám žiť, ale zaslúbením toho, čo zo mňa chce urobiť.

Nič neoslabuje moc príkladu Pána Ježiša viac ako myšlienka, že mu predsa nemôžeš byť naozaj podobný. Nepočúvaj také našepkávanie! Dokonalá podobnosť, ktorá sa naplní v nebesiach, musí začať už tu na zemi, musí silnieť každým dňom a počas života byť stále viac viditeľnou. Takéto nezvratné a mocné je dielo zmierenia, ktoré raz navždy dokonal Pán Ježiš, ktorý je našou hlavou, a rovnako nepochybné je aj to, že v nás k dokonalosti dovedie obnovenie svojho obrazu. Toto dvojité požehnanie nám učiní Kristov kríž dvakrát tak cenným. Pán Ježiš, naša hlava, trpel ako náš zástupca, aby on, v spojení s nami, niesol náš hriech. On, naša hlava, trpel ako náš vzor, aby nás uviedol na cestu, na ktorej nás v spojení so sebou dovedie k víťazstvu a k sláve. Trpiaci Kristus je našou hlavou, naším zástupcom a naším vzorom. Musíme tiež porozumieť úžasnej pravde, že máme nasledovať šlapaje Pána Ježiša na tajuplnej ceste utrpenia, na ktorej Pán

Ježiš vykonal naše vykúpenie a zmiernenie. Taktiež musíme pochopiť, že úplné porozumenie tohto vykúpenia závisí od nášho osobného spoločenstva s ním v jeho utrpení. „Kristus trpel a dal nám príklad.“ Kiež by nám sám Svätý Duch zjavil význam týchto slov.

Môj drahý Spasiteľu, ako Ti môžem dostatočne poďakovať za to, že si sa stal mojím zástupcom? Ty si zaujal miesto, ktoré patrilo mne, vinnému hriešnikovi, a vyniesol si moje hriechy na svojom tele na drevo kríža. Ten kríž patrilo mne, ale Ty si ho vzal na seba a stal si sa podobný mne, aby sa tento kríž týmto spôsobom premenil na miesto požehnanie a života. Teraz ma voláš k tomuto krížu, skrze ktorý sa môžem stať Tebe podobným, aby som našiel silu trpieť a prestal slúžiť hriechu. Ako moja hlava si sa stal mojím Vykupiteľom; ako moja hlava si aj mojím vzorom. Môj Spasiteľu, vyznávam Ti, že som tomu doteraz veľmi málo rozumel. Tvoja zástupná obeť mi bola dôležitejšou ako Tvoj vzor. Veľmi som sa tešil, že si za mňa niesol kríž, ale veľmi malú radosť mi pôsobilo, že aj ja mám niesť kríž ako Ty a s Tebou. Zmierenie kríža bolo pre mňa cennejšie ako spoločenstvo kríža; viera vo vykúpenie vzácnejšia než osobné spojenie s Tebou. Odpusť mi, drahý Pane, a nauč ma nachádzať potešenie v tom, že som učinенý jedným s Tebou, mojou hlavou. Daj, aby popri tom, ako premýšľam, ako Ťa mám nasledovať, sa moja viera stávala silnejšou a živšou; daj mi poznať: Pán Ježiš je mojím vzorom, lebo je mojím životom. Musím a môžem u byť podobný, pretože som jedno s ním. Pomôž mi v tom, prosím Pane, pre Tvoju milosť. Amen.

Poznámky

- 1) Thomas Kempis povedal: „Všetci ľudia si želajú raz byť s Kristom a patriť k jeho ľudu, ale iba málo je ochotných nasledovať život Pána Ježiša.“ Mnohí si namýšľajú, že k tomu, aby bol človek skutočne podobný Kristovi, je potrebné zvláštne kresťanské povolanie, ktoré môže dosiahnuť iba malý počet vyvolených. Myslia si, že človek sa môže stať pravým kresťanom iba tým, že vyzná svoju slabosť a hriešnosť a bude veriť slovu *bez skutočnej premeny do podoby Pána Ježiša*; áno, dokonca považujú za pýchu a blúznenie, ak sa niekto odváži povedať, že znamením pravého kresťana je nevyhnutne *podobnosť Pánovi Ježišovi*. A napriek tomu Pán hovorí všetkým bez výnimky: „Kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden; úmyselne vyzdvihuje to najťažšie vo svojom živote – kríž, v ktorom je obsiahnuté všetko ostatné. Peter tiež nepíše iba jednotlivcom, ale celej Cirkvi: „Kristus vám dal príklad, aby ste nasledovali jeho šľapaje.“ Je smutným znamením našich časov, že tieto jasné príkazy sú v našom modernom kresťanstve natoľko zatiaľované, že väčšina duchovných vodcov mlčí akoby vo všeobecnom súhlase, a tak zbavujú tieto slová ich moci. Veľkú časť tohto zlyhania má na svedomí falošné učenie. Kvôli obrane Božstva nášho Spasiteľa proti nevere je natoľko zdôrazňovaná výhradne jeho Božská prirodzenosť, že je takmer nemožné mať jasnú predstavu o jeho človečenstve. Nestačí, ak uznáme, že Pán Ježiš bol skutočným človekom; nemôžeme mať správne porozumenie jeho človečenstva, ak sa budeme neustále báť, že stratíme pravého Krista, ak mu nebudeme počas celého pozemského života neustále pripisovať Božiu moc a vševedúcnosť. Pretože v skutočnosti, ak by boli utrpenia Pána Ježiša a jeho kríž niečím takým nadprirodzeným, nemohli by sme o nasledovaní Ježiša Krista hovoriť v takomto jednoduchom, doslovnom zmysle slova. Ó, aká priepať je medzi životom Pána Ježiša a životom kresťanov, ak je ich vzťah k nemu iba vonkajší! A aká pomalá a nečinná je Cirkev dnešných dní v tom, aby vykonávala príkaz, ktorý tak jasne vyslovil svojím životom Pán Ježiš, aby túto priepať vyplnila a napravila škody spôsobené naším moderným kresťanstvom. Kristova Cirkev sa z tohto neporiadku nedostane, až kým sa skutočné nasledovanie Pána Ježiša Krista nestane znovu jej zástavou, ktorú by niesli praví učenici. (*Z knihy M. Dienera: „Nová kniha o nasledovaní Pána Ježiša Krista.“*)
- 2) Poznámka redakcie: Pozri článok „Spasenie z viery znamená žiť život viery – 3, Židom kapitola 11 – Rachab“, *Solás* číslo 62, jar 2024.

Skrátená 4. kapitola z knihy Andrew Murray *Na podobu Ježiša Krista*. (Úvahy o požehnanom živote a našom premieňaní sa na podobu Božieho Syna). Pôvodný názov knihy v angličtine *Like Christ*. Pre misijné účely pripravila MSEJK Bratislava (2018) pod vedením zodpovedného redaktora Imricha Fülöpa. Publikované so súhlasom zodpovedného redaktora MSEJK.

Oznam

Ako sme už oznámili v predchádzajúcich číslach, koncom kalendárneho roka číslom 65 ukončujeme vydávanie časopisu *Solas*. Za doterajšiu podporu činnosti združenia Vám ďakujeme a prosíme, týmto oznamom definitívne ukončíte svoju finančnú podporu.

Vedenie o. z. Solas a redakčná rada časopisu

Solas číslo 64, 17. ročník, 2024/3 (jeseň)

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7.
IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 64 vyšlo 2. septembra 2024 v náklade: 1 110 ks.

Tlač a distribúcia: Alfa print, s. r. o., Martin, www.alfaprint.sk

Fotografie: Redakcia *Solas*

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>

Poštová adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko
(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Zilina 7, Slovakia, Europe)

Tel. číslo redakcie: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk
web stránky: www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solas

**Pán zostúpi z neba
a mŕtvi v Kristu vstanú najprv.
My živí ponechaní budeme razom
s nimi vychvátení v oblakoch
v ústrety Pánovi do povetria.
A takto budeme navždy s Pánom.**

2. Tesalonickým 4:16-17

Jedine Bohu patří sláva

